

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

«Αναλυτικές Διαδικασίες Μελέτη Περίπτωσης»

της

ΦΡΑΓΚΑΤΣΗ ΦΩΤΕΙΝΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: Ταχυνάκης Παναγιώτης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Θεσσαλονίκη 2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας είναι η εξέταση της χρήσης του Διεθνούς Προτύπου Ελέγχου 520 αναλυτικές διαδικασίες, η συνεισφορά του προτύπου στον έλεγχο μέσω της διαχρονικής ανάλυσης των στοιχείων των εταιρειών, καθώς και της ανάλυση ορισμένων δεικτών που έχουν επιλεγεί από το προγραμματισμό του ελέγχου και τον επαγγελματικό σκεπτικισμό που οφείλει να φέρει ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής. Ακόμη, η εργασία αυτή φιλοδοξεί να συνδέσει την αναγνώριση στοιχείων-κονδυλίων από τα βιβλία της εταιρείας, με τη χρηματοοικονομική ανάλυση και τις μεταβολές τους. Η παρούσα διπλωματική εργασία χωρίζεται σε πέντε βασικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας αυτής. Η δεύτερη ενότητα αφορά την αρθρογραφική επισκόπηση που χρησιμοποιήθηκε για την συγγραφή της εργασίας αυτής. Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει το θεσμικό πλαίσιο που συνοδεύει τον εξωτερικό έλεγχο και τη χρηματοοικονομική ανάλυση. Η τέταρτη ενότητα αφορά το εμπειρικό μέρος της εργασίας, συγκεκριμένα αφορά αναλυτικές διαδικασίες δηλαδή Preliminary Analytical Procedures. Επιπρόσθετα, παρατίθενται τα κυριότερα κονδύλια της Κατάστασης Συνολικού Εισοδήματος και Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης καθώς επίσης και σημαντικοί αριθμοδείκτες. Επίσης, αναφέρονται οι κίνδυνοι κατά το σχεδιασμό του ελέγχου που προκύπτουν από την φύση των κονδυλίων, το ποσό τους αν είναι μεγαλύτερο από το ορισμένο επίπεδο σημαντικότητας και την μεταβολή τους σε σχέση με την προηγούμενη ελεγμένη χρήση. Τέλος, η πέμπτη ενότητα αποτελεί την ανακεφαλαίωση της εργασίας αυτής, παρατίθενται τα συμπεράσματα που έχουν προκύψει, καθώς και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο εξεταζόμενο θέμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο-ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις	1
1.2 Σκοπός και χρησιμότητα	3
1.3 Δομή	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	5
2.1 Εισαγωγή.....	5
2.2 Έρευνες περί ελέγχου	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο-ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	14
3.1 Εξωτερικός Έλεγχος	14
3.1.1 Έννοια του εξωτερικού ελέγχου	14
3.1.2 Τα είδη της ελεγκτικής εργασίας και ο ρόλος του εξωτερικού ελέγχου	15
3.1.3 Σκοπός του εξωτερικού ελέγχου και χρήση των ισχυρισμών της διοίκησης.....	16
3.1.4 Ελεγκτικά τεκμήρια	18
3.1.5 Ελεγκτικός κίνδυνος.....	19
3.1.6 Τεκμηρίωση ελέγχου	21
3.1.7 Στάδια ελεγκτικής.....	22
3.1.8.Τελική αξιολόγηση τεκμηρίων και έκδοση της Έκθεσης Ελέγχου	28
3.2. Χρηματοοικονομική ανάλυση.....	29
3.2.1. Σκοπός και έννοια της Χρηματοοικονομικής ανάλυσης.....	30
3.2.2. Αριθμοδείκτες ρευστότητας.....	32
3.2.3. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας.....	34
3.2.4. Αριθμοδείκτες διάρθρωσης και βιωσιμότητας.....	35
3.2.5. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο-ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ-ANALYTICAL PROCEDURES	40
4.1 Εισαγωγή.....	40
4.2 Μελέτη περίπτωσης	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	51
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ.....	53

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Βήματα αναλυτικών διαδικασιών.....	24
Πίνακας 2. Κατηγορίες Αριθμοδεικτών	31
Πίνακας 3. Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.....	44
Πίνακας 4. Κατάσταση Αποτελεσμάτων	46
Πίνακας 5. Κίνδυνοι	47
Πίνακας 6. Αριθμοδείκτες.....	48

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1 Διάγραμμα Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.....	45
Διάγραμμα 2 Διάγραμμα Κατάστασης Αποτελεσμάτων.....	47
Διάγραμμα 3 Διάγραμμα Ratios(1)	49
Διάγραμμα 4 Διάγραμμα Ratios(2)	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο-ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στα πλαίσια ολοκλήρωσης της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξετάζεται ο σχεδιασμός του ελέγχου και η εκτέλεση αναλυτικών διαδικασιών σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα άρχισαν να εφαρμόζονται το 2005 σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία Ν.3229/2002 άρθρο 1, από τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο αξιών Αθηνών εταιρίες και έχουν σαν σκοπό την εξασφάλιση του ενιαίου τρόπου παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Με την χρήση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων παρέχεται μια κοινή παγκόσμια επιχειρηματική «γλώσσα» ώστε τα οικονομικά στοιχεία των εταιριών να είναι κατανοητά και συγκρίσιμα σε διεθνές επίπεδο. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αποτελούν κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται υποχρεωτικά ώστε τα οικονομικά στοιχεία που συντάσσονται να είναι συγκρίσιμα, κατανοητά, αξιόπιστα και συναφή με τους εσωτερικούς ή τους εξωτερικούς χρήστες. Αναμένεται γενικά ότι η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. σε όλο τον κόσμο θα είναι επωφελής για τους επενδυτές και τους άλλους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων καθώς θα μειωθεί το κόστος σύγκρισης εναλλακτικών επενδύσεων και θα αυξηθεί η ποιότητα των πληροφοριών.

Οι αναλυτικές διαδικασίες ¹είναι ένα σύνολο αξιολογήσεων χρηματοοικονομικών πληροφοριών που προκύπτουν από αναλύσεις εύλογων σχέσεων μεταξύ χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών δεδομένων. Ο όρος εμπεριέχει επίσης την αναγκαία διερεύνηση εντοπισμένων διακυμάνσεων ή σχέσεων, οι οποίες είναι ασυνεπείς με άλλες σχετικές πληροφορίες ή διαφέρουν από τις προσδοκώμενες αξίες κατά ένα σημαντικό ποσό.

Οι αναλυτικές διαδικασίες εξετάζουν τις μεταβολές των χρηματοοικονομικών πληροφοριών της οντότητας, καταρχήν σε σχέση με συγκριτικές πληροφορίες προηγούμενων περιόδων, κατά δεύτερον με τα αναμενόμενα αποτελέσματα της οντότητας, όπως αυτά προκύπτουν από προϋπολογισμούς, προβλέψεις ή και τις προσδοκίες του ελεγκτή, καθώς και από παρόμοιες πληροφορίες του κλάδου δραστηριότητας, όπως η σύγκριση του δείκτη

¹ ΔΠΕ 520, «Αναλυτικές διαδικασίες»

πωλήσεων προς τους εισπρακτέους λογαριασμούς της οντότητας με τους αντίστοιχους μέσους όρους του κλάδου ή άλλων οντοτήτων συγκρίσιμου μεγέθους στον ίδιο κλάδο.

Οι αναλυτικές διαδικασίες επίσης εξετάζουν τις σχέσεις και τους συσχετισμούς μεταξύ στοιχείων χρηματοοικονομικών πληροφοριών που θα περίμενε κανείς να συμμορφώνονται με προβλέψιμο μοτίβο, το οποίο βασίζεται στην εμπειρία της οντότητας, όπως, παραδείγματος χάριν, το ποσοστό μικτού περιθωρίου κέρδους, αλλά και μεταξύ χρηματοοικονομικών πληροφοριών και σχετικών μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, όπως είναι το κόστος μισθοδοσίας προς τον αριθμό των εργαζομένων.

Οι αναλυτικές διαδικασίες αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο σε όλα τα στάδια του ελέγχου, δηλαδή στο σχεδιασμό του ελέγχου, στον ουσιαστικό έλεγχο και στην ολοκλήρωσή του. Τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα όχι απλώς συστήνουν αλλά απαιτούν τη χρήση των αναλυτικών διαδικασιών κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού και της τελικής αναθεώρησης των αποτελεσμάτων του ελέγχου.

Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού του ελέγχου οι αναλυτικές διαδικασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως διαδικασίες εκτίμησης κινδύνου, εφόσον σκοπός τους είναι να βοηθούν στο σχεδιασμό της φύσης, της διάρκειας και της έκτασης των ελεγκτικών διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων επί συγκεκριμένων κονδυλίων των οικονομικών καταστάσεων ή ενός φάσματος συναλλαγών.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, οι αναλυτικές διαδικασίες πρέπει να επικεντρώνονται στην καλύτερη κατανόηση του «επιχειρείν» του πελάτη, του περιβάλλοντος που δραστηριοποιείται και στην αναγνώριση σημαντικών συναλλαγών και γεγονότων, τα οποία έχουν συντελεστεί από τον προηγούμενο έλεγχο.

Στον εντοπισμό της ύπαρξης μη συνηθισμένων συναλλαγών, γεγονότων, σημαντικών ποσών, χρηματοοικονομικών δεικτών και τάσεων που μπορεί να υποδεικνύουν θέματα με επιπτώσεις στον έλεγχο ή κινδύνους. Οι ασυνήθεις ή μη αναμενόμενες σχέσεις που διαπιστώνονται μπορεί να βοηθήσουν τον ελεγκτή στον εντοπισμό κινδύνων ουσιώδους σφάλματος και ειδικότερα κινδύνων ουσιώδους σφάλματος λόγω απάτης. Στον εντοπισμό γεγονότων ή συνθηκών, που ενδέχεται να εγείρουν σημαντικές αμφιβολίες για την ικανότητα της οντότητας για συνέχιση της δραστηριότητας.

Σε δεύτερο στάδιο, κατά τη διάρκεια δηλαδή του ουσιαστικού ελέγχου, οι αναλυτικές διαδικασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ουσιαστικές αναλυτικές διαδικασίες για την απόκτηση επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων. Έχουν στόχο να υποδεικνύουν στον ελεγκτή πιθανές ανακρίβειες και βοηθούν στον περιορισμό τυχόν περαιτέρω διαδικασιών στις οποίες θα έπρεπε να προβεί για τη μείωση του ελεγκτικού κινδύνου σε αποδεκτά χαμηλό επίπεδο.

Όταν ο ελεγκτής σχεδιάζει ²και εκτελεί ουσιαστικές αναλυτικές διαδικασίες, είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με δοκιμασίες λεπτομερειών, θα πρέπει:

~Να προσδιορίζει την καταλληλότητα συγκεκριμένων ουσιαστικών αναλυτικών διαδικασιών για δεδομένους ισχυρισμούς, λαμβάνοντας υπόψη τους εκτιμώμενους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος και τις δοκιμασίες λεπτομερειών, εάν υπάρχουν, για αυτούς τους ισχυρισμούς.

~Να αξιολογεί την αξιοπιστία των στοιχείων βάσει των οποίων δημιουργούνται οι προσδοκίες του ελεγκτή για καταχωρημένα ποσά ή δείκτες, λαμβάνοντας υπόψη την πηγή, τη συγκρισιμότητα, τη φύση και τη σχετικότητα των διαθέσιμων πληροφοριών, καθώς και τις δικλίδες επί της κατάρτισης των πληροφοριών.

~Να δημιουργεί προσδοκίες για καταχωρημένα ποσά ή δείκτες και να αξιολογεί εάν είναι επαρκώς ακριβείς, ώστε να εντοπίζεται ένα σφάλμα το οποίο, μόνο του ή όταν συναθροίζεται με άλλα σφάλματα, υπάρχει περίπτωση να καταστήσει τις οικονομικές καταστάσεις ουσιωδώς εσφαλμένες.

~Να προσδιορίζει το αποδεκτό ποσό κάθε διαφοράς των καταχωρημένων ποσών με τις προσδοκώμενες αξίες χωρίς περαιτέρω έρευνα.

Στο τελικό στάδιο της ολοκλήρωσης του ελέγχου, ο ελεγκτής πρέπει να σχεδιάζει και να εκτελεί αναλυτικές διαδικασίες που τον βοηθούν στη διαμόρφωση ενός γενικού συμπεράσματος, ως προς το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι συνεπείς με την κατανόησή του για την οντότητα. Οι αναλυτικές διαδικασίες σε αυτή τη φάση του ελέγχου δεν διεξάγονται για τη παροχή πρόσθετης διαβεβαίωσης. Εάν εντοπιστούν ουσιώδη σφάλματα, τότε θα πρέπει να γίνει επανεκτίμηση του κινδύνου και να εξεταστούν τυχόν πρόσθετες και αναγκαίες διαδικασίες ελέγχου.

1.2 Σκοπός και χρησιμότητα

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η εξέταση του σχεδιασμού του ελέγχου, η ανάλυση των κονδυλίων και των αριθμοδεικτών και ο ορισμός των ρίσκων-κινδύνων και των ισχυρισμών που θα εξεταστούν με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας αφορούν την εξέταση των κονδυλίων, των μεταβολών τους, μέσω της ανάλυσης τους, αλλά και της ανάλυσης των αριθμοδεικτών μέσω της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Στη συνέχεια αφού αξιολογηθούν με κριτική σκέψη και επαγγελματικό σκεπτικισμό θα αποφασιστούν τα κονδύλια που φέρουν πιθανούς κινδύνους και θα εφαρμοστούν ελεγκτικές διαδικασίες καθώς και η

² ΔΠΕ 520, παράγραφος 5(α)

εξέταση των ισχυρισμών της Διοίκησης της ελεγχόμενης οντότητας. Έτσι θα ορισθεί ένα πλάνο ελέγχου.

Η χρησιμότητα της παρούσας εργασίας είναι η προσομοίωση σε πραγματικά δεδομένα μέσω της χρήσης των αναλυτικών διαδικασιών κατά τον σχεδιασμό του ελέγχου ώστε να επιτευχθεί η κατανόηση του «επιχειρείν» του πελάτη, του περιβάλλοντος που δραστηριοποιείται και η αναγνώριση σημαντικών συναλλαγών και γεγονότων. Επιπλέον, να εντοπιστεί η ύπαρξη μη συνηθισμένων συναλλαγών, ποσών, χρηματοοικονομικών δεικτών ώστε να επισημανθούν πιθανοί κίνδυνοι ουσιώδους σφάλματος καθώς και ύπαρξη σημαντικών συνηθικών που εγείρουν αμφιβολίες για τη συνέχιση της δραστηριότητας.

1.3 Δομή

Η δομή της εργασίας αυτής χωρίζεται σε τέσσερις βασικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα ασχολείται με εισαγωγικές παρατηρήσεις, τον σκοπό και την δομή της παρούσας διπλωματικής. Η δεύτερη ενότητα αφορά τη αρθρογραφική επισκόπηση που αφορά την συγγραφή της εργασίας. Η τρίτη ενότητα αφορά το θεσμικό πλαίσιο που είναι συνδεδεμένο με τον εξωτερικό έλεγχο και τη χρηματοοικονομική ανάλυση. Η τέταρτη ενότητα αποτελείται από το εμπειρικό μέρος της παρούσης εργασίας και παρουσιάζεται η ποιοτική έρευνα που έγινε σε μια οντότητα. Τέλος, η πέμπτη ενότητα αποτελείται από την ανακεφαλαίωση των συμπερασμάτων που εξήχθησαν από την εργασία αυτή και γίνονται κάποιες προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο εξεταζόμενο θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Το δεύτερο κεφάλαιο της παρούσης διπλωματικής εργασίας αποτελείται από την επισκόπηση της αρθρογραφίας που λήφθηκε υπόψιν κατά τη συγγραφή της. Η αρθρογραφική επισκόπηση στηρίζεται πάνω σε ξένα επιστημονικά άρθρα, καθώς και σε ξένες ερευνητικές έρευνες επιφανών επιστημονικών συγγραφέων που έχουν σαν σκοπό την μελέτη του ίδιου αντικειμένου. Η πλειοψηφία των άρθρων που αναλύονται αναφέρονται στον εξωτερικό έλεγχο και στην χρηματοοικονομική ανάλυση καθώς επίσης και στην ανάλυση διαδικασιών για το προγραμματισμό του ελέγχου.

2.2 Έρευνες περί ελέγχου

Οι Samaha et al (2018) διενέργησαν μελέτη για να κατανοήσουν σε τι αποσκοπεί η χρήση του Διεθνούς Ελεγκτικού Προτύπου 520 σχετικά με τις αναλυτικές διαδικασίες και στην προσαρμογή των σχετικών πτυχών των προγενέστερων μελετών σχετικά με τις αναλυτικές διαδικασίες στο πλαίσιο του αιγυπτιακού ελέγχου. Η μελέτη διερευνά την έκταση της χρήσης των αναλυτικών διαδικασιών στην Αίγυπτο κατά τη διάρκεια των τριών κύριων σταδίων του ελέγχου βάσει του μεγέθους των επιχειρήσεων και του επιπέδου του προσωπικού. Εξετάζει τις αντιλήψεις των ελεγκτών σχετικά με τη συχνότητα και την αποτελεσματικότητα διαφόρων τύπων αναλυτικών διαδικασιών για την επίτευξη ενός επιλεγμένου συνόλου στόχων ελέγχου. Η μελέτη εντοπίζει επίσης τους τύπους διασφάλισης που παρέχουν οι αναλυτικές διαδικασίες και την επίδρασή τους στη λεπτομερή εξέταση, καθώς και την ανάλυση του ρόλου των προτύπων ελέγχου στο πλαίσιο της χρήσης των αναλυτικών διαδικασιών. Η μέθοδος σχεδιασμού και έρευνας είναι εμπειρική χρησιμοποιώντας μια έρευνα ερωτηματολογίου για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις πραγματικές χρήσεις των αναλυτικών διαδικασιών από 14 ελεγκτικές εταιρείες στην Αίγυπτο που ελέγχουν τις 100 εταιρείες που διαπραγματεύονται ενεργά στο Αιγυπτιακό Χρηματιστήριο (EGX) όπως μετράται με το δείκτη EGX 100. Η έρευνα διεξήχθη μεταξύ του 2008 και του 2009. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν σχετικά χαμηλή χρήση αναλυτικών διαδικασιών από αιγυπτιακούς ελεγκτές με μεγάλες διαφορές στη χρήση

τους από το Big 4 και άλλες ελεγκτικές εταιρείες. Οι ελεγκτές από τις 4 μεγαλύτερες επιχειρήσεις διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιούν αναλυτικές διαδικασίες σε μεγαλύτερο βαθμό από τους ελεγκτές από μη μεγάλες 4 επιχειρήσεις. Η πλειοψηφία των ελεγκτών θεωρεί ότι οι αναλυτικές διαδικασίες είναι χρήσιμες για την επίτευξη των στόχων ελέγχου. Οι ελεγκτικές εταιρείες όλων των μεγεθών εξακολουθούν να δίνουν έμφαση στην κρίση σε σύγκριση με ποσοτικά βασισμένες διαδικασίες. Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν επίσης την έλλειψη εμπιστοσύνης στη χρήση των αναλυτικών διαδικασιών ως ουσιαστικών διαδικασιών. Τέλος, η μελέτη επιβεβαίωσε τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών σύμφωνα με τα οποία τα ελεγκτικά πρότυπα θεωρούνται ως αποτελεσματικότερα στην κωδικοποίηση της υφιστάμενης πρακτικής των μεγάλων επιχειρήσεων. Διαπιστώθηκε ότι το ISA 520 ήταν λιγότερο αποτελεσματικό στην τόνωση της αλλαγής στην αιγυπτιακή πρακτική ελέγχου.

Για να αυξηθεί η χρήση των αναλυτικών διαδικασιών από τους ελεγκτές στα διάφορα στάδια της ελεγκτικής δέσμευσης, οι ελεγκτές πρέπει να κατανοήσουν τις απαιτήσεις των ελεγκτικών προτύπων όσον αφορά τη χρήση τους. Οι ελεγκτές πρέπει επίσης να γνωρίζουν την εφαρμογή διαφόρων τεχνικών αναλυτικών διαδικασιών, ιδίως εκείνων που σχετίζονται με τα στατιστικά και τα μαθηματικά μοντέλα. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και η Ένωση Λογιστών και Ελεγκτών σε όλον τον κόσμο πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των ελεγκτών σχετικά με τις τεχνικές των ελεγκτικών διαδικασιών και τη χρήση τους στον προγραμματισμό, τον έλεγχο και την τελική αναθεώρηση των οικονομικών καταστάσεων.

Οι Fang et al. (2018) ασχολήθηκαν με τον έλεγχο συναλλαγών συνδεδεμένων μερών. Διενήργησαν προσομοίωση για να διερευνήσουν τις κοινές επιπτώσεις της σημαντικότητας, της έκτασης των αποδεικτικών στοιχείων, της φύσης των αποδεικτικών στοιχείων και του σφάλματος σχετικά με τον επιτευχθέντα ελεγκτικό κίνδυνο, δηλαδή τον κίνδυνο ανυπαρξίας ανακρίβειας υλικών δημοσιονομικών δηλώσεων λόγω σφάλματος ή απάτης. Πρώτον, σε αντίθεση με τη συμβατική ελεγκτική φρόνηση, αποδεικνύουν ότι η αύξηση της έκτασης των ελέγχων περιορίζει τον ελεγκτικό κίνδυνο μόνο υπό ορισμένες συνθήκες. Δεύτερον, η μείωση της σημαντικότητας (η προσπάθεια διενέργειας ακριβέστερου ελέγχου) μπορεί είτε να ενισχύσει είτε να θέσει σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα του ελέγχου. Τρίτον, η γνώση σχετικά με την ποιότητα των εσωτερικών ελέγχων σχετικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση όχι μόνο μπορεί να βοηθήσει τον ελεγκτή να διενεργήσει ολοκληρωμένο λογιστικό έλεγχο, αλλά βοηθά επίσης τον ελεγκτή να καταλήξει σε καλύτερες κρίσεις σχετικά με το βαθμό και τον τρόπο με τον οποίο τα αποδεικτικά στοιχεία από τη διοίκηση του οργανισμού ελέγχου ή τα συστήματα πληροφοριών ενδέχεται να στρεβλωθούν ως αποτέλεσμα σφαλμάτων, μειώνοντας τον κίνδυνο ότι ο ελεγκτής θα παραπλανούταν από τέτοια στοιχεία. Τέταρτον, όταν οι οικονομικές καταστάσεις είναι προκατειλημμένες σκόπιμα εξαιτίας απάτης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τον εξωτερικό ελεγκτή να συμπληρώσει πιο παραδοσιακές

δοκιμές ελέγχου με δοκιμές που παράγουν στοιχεία που είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν μεροληψία από τη διοίκηση. Οι ελεγκτές που δεν κατανοούν τα τέσσερα αυτά αποτελέσματα έχουν αυξημένο κίνδυνο να υπονομεύσουν την αποτελεσματικότητα του ελέγχου.

Οι Sunderland et al. (2017) διερεύνησαν τον τρόπο με τον οποίο τα κίνητρα του διευθυντή και του ελεγκτή, μαζί με τα χαρακτηριστικά της επιτροπής ελέγχου, συνδέονται με εκτιμήσεις σημαντικότητας σχετικά με ανιχνεύσεις που διαπιστώθηκαν ότι τα προσόντα και τα χαρακτηριστικά της επιτροπής ελέγχου είναι λιγότερο πιθανό να επιτρέψουν στους διαχειριστές να παραιτηθούν από ουσιώδεις ανακρίβειες σε σύγκριση με επιτροπές ελέγχου με λιγότερες γνώσεις.

Οι Boone et al. (2017) αναγνωρίζουν δύο ζητήματα σχεδιασμού της έρευνας που εξηγούν την ασυνέπεια μεταξύ της θεωρητικά προβλεπόμενης αρνητικής σχέσης μεταξύ της προσπάθειας ελέγχου και της ανακρίβειας σε εμπειρικά ευρήματα. Πρώτον, η συμπεριφορά προσαρμογής του κινδύνου από τον ελεγκτή προκαλεί ανοδική τάση στη συσχέτιση μεταξύ της προσπάθειας ελέγχου και των αναδιατυπώσεων. Δεύτερον, η θεωρητική πρόβλεψη ισχύει μόνο για ελεγμένες οικονομικές εκθέσεις (δηλαδή Ετήσιες εκθέσεις) και όχι για μη ελεγμένες αναφορές (δηλαδή για ενδιάμεσες τριμηνιαίες αναφορές). Οι επαναλαμβανόμενες αναθεωρήσεις των ελεγμένων με μη ελεγχόμενες εκθέσεις εισάγουν μια πρόσθετη ανοδική τάση στη συσχέτιση μεταξύ της προσπάθειας ελέγχου και των αναδιατυπώσεων. Μετά τη διόρθωση για αυτές τις δύο πηγές προκατάληψης, διαπιστώθηκε μια ισχυρή αρνητική συσχέτιση μεταξύ της προσπάθειας ελέγχου και των αναπροσαρμογών της ετήσιας έκθεσης.

Ο Κακαβάς (2015), αναφέρει ότι τα μεγαλύτερα διεθνή ελεγκτικά δίκτυα διενήργησαν μια έρευνα και μελέτη παγκοσμίου κάλυψης με σκοπό να εξερευνήσουν τον μελλοντικό ρόλο του ελέγχου από την οπτική γωνία των τρίτων που έχουν συμφέροντα, ενδιαφέροντα και λόγο (stakeholders) για το επάγγελμα του ελέγχου. Η έρευνα αναζήτησε τις απόψεις από εκατοντάδες εμπλεκόμενους «stakeholders» από ολόκληρο τον κόσμο, περιλαμβανομένων μελών εταιρικών διοικήσεων, Διοικητικών Συμβουλίων, καθώς και σχολιαστών από την ακαδημαϊκή και επενδυτική κοινότητα, που εμπλέκονται ή έχουν συμφέροντα σε μεγάλους οργανισμούς. Ένας από τους τρεις θεμελιώδεις ρόλους που ανέδειξαν οι «stakeholders» που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα ήταν ότι ο έλεγχος οφείλει να εξελιχθεί, ώστε να παρέχει καλύτερη εικόνα και πληροφορίες για την επίδοση της εξεταζόμενης εταιρείας, τις δυνατότητές της και τους κινδύνους που την αφορούν και την περιβάλλουν. Οι άλλοι δύο ρόλοι που αναδείχθηκαν και πρέπει ο έλεγχος να αναλάβει να υπηρετήσει με την πάροδο του χρόνου ήταν:

- Να εξακολουθήσει να εκφέρει τεκμηριωμένη γνώμη για την εύλογη παρουσίαση στις οικονομικές καταστάσεις, αναλόγως του ισχύοντος τεχνικού πλαισίου που τις διέπει, αλλά συνεχώς να δουλεύει για να βελτιωθεί η ελεγκτική ποιότητα .

- Να παρέχουν πληροφόρηση και να εκφέρουν γνώμη από την εσωτερική γνώση που αποκομίζουν για την υγεία του συστήματος των κεφαλαιαγορών, με έμφαση στους συστημικά σημαντικούς κλάδους και/ή σχετικά προβλήματα.

Το 2013, οι Mondher et al, και η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) εξέδωσαν δύο αναθεωρημένα πρότυπα για την έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή (ΔΠΕ 700 και ΔΠΕ 705). Η αναθεώρηση της έκθεσης του ελεγκτή αποσκοπούσε στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των συντακτών και των χρηστών των ελεγμένων χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Αναμφισβήτητα, η αποτελεσματικότητα της έκθεσης ελέγχου επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την κατανόηση των όσων αναγράφονται στην έκθεση ελέγχου από τους χρηστές των οικονομικών καταστάσεων. Είναι γενικά αποδεκτό ότι αυτή η κατανόηση εξαρτάται από το επίπεδο αναγνωσιμότητας των εκθέσεων ελέγχου. Η ασάφεια της έκθεσης του ελεγκτή είναι ένα κακό μήνυμα προς τους αναγνώστες των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων. Προωθεί την παρερμηνεία των πληροφοριών και ενισχύει την υποψία ότι υπάρχει έλλειμμα στον έλεγχο. Η εκτέλεση του ελέγχου απαιτεί την τέλεια γραφή των Εκθέσεων Ελέγχου είτε πρόκειται για ξεχωριστές είτε για ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Η ποιότητα των εκθέσεων ελέγχου είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης διαφόρων παραγόντων που συμβάλλουν στην τελειοποίηση των οικονομικών εκθέσεων. Μεταξύ αυτών των παραγόντων, μπορούμε περιλάβουμε :

- Τη χρήση σαφούς και απλής γλώσσας
- Την υιοθέτηση των καλύτερων γραπτών δεξιοτήτων επικοινωνίας
- Την επιλογή του στυλ γραφής που είναι κατανοητή για τους περισσότερους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.
- Την βελτιστοποίηση της χρήσης των γλωσσικών κανόνων και αρχών γραφής.

Ο Messier, Jr. et al, (2012) παρουσίασαν μια συνολική ανασκόπηση της συμπεριφορικής έρευνας σχετικά με τη χρήση αναλυτικών διαδικασιών από εξωτερικούς ελεγκτές που δημοσιεύθηκαν τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Σκιαγράφησαν την ανασκόπηση τους γύρω από τέσσερις φάσεις της διαδικασίας των αναλυτικών διαδικασιών: πρώτον στην ανάπτυξη μιας προσδοκίας, δεύτερον στην καθιέρωση μιας ανεκτής διαφοράς, τρίτον στην σύγκριση της προσδοκίας με το καταγεγραμμένο ποσό και τέλος στη διερεύνηση σημαντικών διαφορών και αξιολόγηση των εξηγήσεων και επιβεβαιωτικών στοιχείων. Διαπιστώσαν ότι, ενώ η σημαντική έρευνα επικεντρώνεται στις επιδόσεις των ελεγκτών στις τελευταίες φάσεις της διαδικασίας των αναλυτικών διαδικασιών (δηλαδή, διερευνώνται σημαντικές διαφορές και αξιολογούν

εξηγήσεις και αποδείξεις), σχετικά λιγότερη έρευνα επικεντρώθηκε στις αρχικές φάσεις της διαδικασίας (δηλαδή προσδοκίες και καθορισμός κατωτάτων ορίων). Διαπιστώθηκε επίσης ότι η προηγούμενη έρευνα έχει επικεντρωθεί κατά κύριο λόγο στις προκαταρκτικές και ουσιαστικές ρυθμίσεις αναλυτικής διαδικασίας με λίγη έρευνα που εξετάζει τις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις των ελεγκτών όταν χρησιμοποιούν αναλυτικές διαδικασίες στο συνολικό στάδιο της ανασκόπησης του ελέγχου.

Κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών εκτίμησης κινδύνου όπως απαιτείται από το ISA 315 (Αναθεωρημένο), ο ελεγκτής εξετάζει εάν υπάρχουν γεγονότα ή συνθήκες που ενδέχεται να θέσουν σε αμφισβήτηση την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Κατά αυτόν τον τρόπο, ο ελεγκτής πρέπει να καθορίσει κατά πόσον η διοίκηση έχει ήδη προβεί σε προκαταρκτική εκτίμηση της ικανότητας της οντότητας να συνεχίσει να λειτουργεί ³(ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα)

Το 2012, οι Hatherly et al διαπιστώνουν ότι υπάρχει μια ευρέως διαδεδομένη ανησυχία σχετικά με το χάσμα των «προσδοκιών» στον έλεγχο. Για να καλύψει αυτό το κενό, το επάγγελμα στις Ηνωμένες Πολιτείες πρόσφατα επέκτεινε την τυποποιημένη έκθεση ελέγχου για να κατανοήσει καλύτερα το πεδίο εφαρμογής, τη φύση και τη σημασία του ελέγχου. Το πρωταρχικό ερευνητικό ερώτημα που εξέτασαν είναι εάν ένα παράγωγο του Ηνωμένου Βασιλείου της διευρυμένης έκθεσης των ΗΠΑ έχει τη δύναμη, σε σύγκριση με την τρέχουσα σύντομη έκθεση που χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο, για να βοηθήσει τον λογικά ευφυή αναγνώστη να κατανοήσει καλύτερα τον έλεγχο και τον ρόλο του ελεγκτή. Η έρευνα διεξήχθη με πειράματα με 140 φοιτητές MBA μερικής φοίτησης από το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου. Τα αποτελέσματα παρέχουν σαφή ένδειξη της ικανότητας του παραγώγου του Ηνωμένου Βασιλείου να αλλάξει τις αντιλήψεις των αναγνωστών. Επιπλέον, σημαντικές αλλαγές δεν περιορίζονται σε θέματα που εξετάζονται άμεσα στην επέκταση της έκθεσης ελέγχου. Παρατηρείται φαινόμενο «φωτοστέφανο», όπου η εκτεταμένη διατύπωση φαίνεται να δημιουργεί μια αίσθηση ευημερίας που εξαπλώνεται σε θέματα που δεν αντιμετωπίζονται άμεσα στο παράγωγο του Ηνωμένου Βασιλείου. Ωστόσο, υπάρχει ο κίνδυνος ότι ένα τέτοιο φαινόμενο "φωτοστέφανο" θα μπορούσε να διευρυνθεί παρά να περιορίσει το κενό στις προσδοκίες. Η πολιτική συνέπεια είναι ότι όλες οι σημαντικές διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα στην επέκταση της έκθεσης ελέγχου.

Ο Trevor R. Stewart, εξωτερικός ελεγκτής της Deloitte (2012) απαντά στο ερώτημα «Πόσος έλεγχος είναι αρκετός;». Διερεύνησε το πόσος έλεγχος είναι αρκετός. Τα πρότυπα ελέγχου απαιτούν από τους ορκωτούς ελεγκτές να καθορίσουν και να εφαρμόσουν τα

³ ISA 315, «Αναφ.: Παρ. Α3-Α6»

κατάλληλα ποσά ουσιαστικής συνιστώσας, τα οποία τελικά επηρεάζουν το πεδίο ελέγχου του ομίλου, την αξιοπιστία και την αξία του. Ωστόσο, τα πρότυπα είναι σιωπηρά για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να καθοριστούν αυτά τα ποσά και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην πράξη ποικίλλουν ευρέως, στερούνται θεωρητικής υποστήριξης και μπορεί είτε να μην ανταποκρίνονται στον στόχο του ελέγχου είτε να το κάνουν με υπερβολικό κόστος. Αναπτύσσουν ένα μοντέλο ελέγχου Bayesian group που γενικεύει και επεκτείνει το μοντέλο κινδύνου ελέγχου για να συγκεντρώσει τη διασφάλιση σε πολλαπλά συστατικά στοιχεία. Το μοντέλο ενσωματώνει τυπικά τις γνώσεις του ομίλου σχετικά με τη δομή, τους ελέγχους και το πλαίσιο σε επίπεδο ομίλου, καθώς και τους περιορισμούς σε επίπεδο συνιστωσών που επιβάλλονται από τον υποχρεωτικό έλεγχο ή άλλες απαιτήσεις. Η εφαρμογή του μοντέλου αποδίδει τα ποσά ουσιαστικής συνιστώσας που επιτυγχάνουν το στόχο συνολικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή, βρίσκοντας την βέλτιστη λύση σε ένα αποτελεσματικό σύνορο ουσιαστικότητας. Τα αριθμητικά αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι οι έλεγχοι σε επίπεδο ομάδας και οι δομημένες υποομάδες των στοιχείων αποτελούν κεντρικό στοιχείο αποτελεσματικών ελέγχων της ομάδας.

Ο Evans (2011), εκφράζει τον προβληματισμό του για τις αποτυχίες και την εξαπάτηση που χαρακτηρίζει την ανθρώπινη φύση, η οποία στον οικονομικό τομέα εμφανίστηκε με το σκάνδαλο της Enron.

Οι Grove & Basilico (2011) ερευνούν τα μεγαλύτερα σκάνδαλα του 21ου αιώνα, με σκοπό να καταδείξουν μια στρατηγική διαχείρισης κινδύνου για τον εντοπισμό και την αποφυγή παρόμοιων περιπτώσεων στο μέλλον.

Ο Kenneth J. Reichelt Dechun Wang (2010) εξετάζει αν η ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου είναι υψηλότερη για τους ειδικούς ελεγκτικού κλάδου σε εθνικό και αστικό επίπεδο χρησιμοποιώντας το πλαίσιο που αναπτύχθηκε από τους Ferguson et al. (2003) και Francis et al. (2005). Διαπίστωσαν ότι οι ελεγκτές, οι οποίοι είναι εθνικοί και ειδικοί της βιομηχανίας σε συγκεκριμένους τομείς, έχουν πελάτες με τις χαμηλότερες μη φυσιολογικές δεδουλευμένες τιμές, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι κοινοί ειδικοί της βιομηχανίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο έχουν την υψηλότερη ποιότητα ελέγχου. Τα αποτελέσματα της έρευνας τους παρέχουν συνεπείς αποδείξεις ότι η ποιότητα του ελέγχου είναι υψηλότερη όταν ο ελεγκτής είναι εθνικός και ειδικός σε συγκεκριμένη βιομηχανία, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι θετικές συνεργίες των εθνικών ελεγκτών και οι βαθιές γνώσεις των μεμονωμένων ελεγκτών σε επίπεδο γραφείων είναι από κοινού σημαντικοί παράγοντες παρέχοντας υψηλότερη ποιότητα ελέγχου.

Οι Mieke Jans (2010) πραγματοποίησαν μελέτη πεδίου σχετικά με τη χρήση διεργασιών των συμβάντων του ημερολογίου ως αναλυτική διαδικασία στον έλεγχο. Υπάρχει ένα μεγάλο σύνολο λογιστικής βιβλιογραφικής έρευνας που εξετάζει τη χρήση αναλυτικών διαδικασιών

από τους ελεγκτές και προτείνει είτε νέους τύπους αναλυτικών διαδικασιών είτε πιο αποτελεσματικούς τρόπους εφαρμογής των υφιστάμενων διαδικασιών. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας την εξέταση του ημερολογίου και του ισοζυγίου γενικής λογιστικής, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν χωρίς έγκριση, παραβιάσεις του διαχωρισμού των ελέγχων των δασμών και παραβιάσεις των εσωτερικών διαδικασιών της εταιρείας. Η επεξεργασία τους είναι μια πολύ διαφορετική προσέγγιση στη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων, καθώς δεν επικεντρώνεται στην αξία των συναλλαγών και των συνόλων τους, αλλά στις ίδιες τις συναλλαγές. Εκτός από την επίδειξη των πλεονεκτημάτων της εξόρυξης διεργασιών σε ένα πλαίσιο ελέγχου, το παρόν έγγραφο εξετάζει επίσης τις συνεισφορές που η μεταλλουργία μπορεί να κάνει τόσο στην λογιστική έρευνα όσο και στην ελεγκτική πρακτική.

Ο Lennox το 2009 δημοσιεύει μία έρευνα κατά την οποία αναλύει μια σειρά εταιρικών αποτυχιών, κατά τις οποίες οι ελεγκτές δεν κατάφεραν να προειδοποιήσουν για την επικείμενη χρεοκοπία και οδήγησαν σε διαδεδομένη κριτική στο ελεγκτικό επάγγελμα του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη διάρκεια της τελευταίας ύφεσης. Έτσι έλαβε ένα δείγμα 976 εισηγμένων εταιρειών (1987-94), για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν δύο λόγοι για τους οποίους οι εκθέσεις ελέγχου δεν ήταν ακριβείς ή ενημερωτικοί δείκτες πτώχευσης. Πρώτον, οι εκθέσεις ελέγχου δεν αντικατοπτρίζουν ανεπαρκώς τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την πιθανότητα πτώχευσης. Δεύτερον, η έντονη επιμονή στον έλεγχο του ελέγχου μείωσε την ακρίβεια των εκθέσεων ελέγχου.

Ο Salehi (2008) έχει ως στόχο να διερευνήσει την ύπαρξη υψηλών προσδοκιών από τον Εξωτερικό ελεγκτή από τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για το έργο του ελεγκτή, καθώς και την πληρότητα των παρατηρήσεων για κάθε πιθανό χρήστη, αποφεύγοντας τυχόν ανακρίβειες και σφάλματα στην διατύπωση τους.

Ο Duska (2005), με αφορμή την λογιστική διαχείριση της Global Crossing, παραθέτει τους τρόπους με τους οποίους οι ελεγκτικές εταιρείες έπαιξαν ρόλο στα σκάνδαλα του 21ου αιώνα. Μέσα από το άρθρο, τονίζει ότι οι μεγάλες ευθύνες του εξωτερικού ελεγκτή είναι: πρώτον, να είναι υπεύθυνος για τη δημόσια χρήση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και να επιβεβαιώνει ότι αντιπροσωπεύουν την αληθινή εικόνα της οικονομικής κατάστασης της εταιρείας, και δεύτερον, να αναφέρει παράτυπες πρακτικές που θα μπορούσαν να στρεβλώσουν την εικόνα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η δέουσα επαγγελματική φροντίδα απαιτεί από τον ελεγκτή να ασκήσει «επαγγελματικό σκεπτικισμό» (όπως άλλωστε ορίζουν και τα διεθνή πρότυπα ελέγχου): μια στάση που περιλαμβάνει σκέψη, προβληματισμό και μια κριτική αξιολόγηση στα στοιχεία του ελέγχου.

Ο Παπαστάθης (2003), επισημαίνει στο έργο του τόσο το συμβουλευτικό όσο και τον προληπτικό ρόλο του εσωτερικού ελέγχου και υπογραμμίζει ότι το τμήμα εσωτερικού ελέγχου αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των επιχειρήσεων. Ορίζει τον εσωτερικό έλεγχο ως «την υπηρεσία που αποσκοπεί στην αξιολόγηση της επάρκειας λειτουργίας του συστήματος εσωτερικών ελέγχων και προτείνει βελτιώσεις, όπου διαπιστώνονται αδυναμίες». Ο εσωτερικός έλεγχος δεν υφίσταται μόνο για τους σκοπούς της επαλήθευσης της ορθότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης, αλλά αντίθετα έχει μια πολύ πιο διευρυμένη αποστολή, η οποία εμπεριέχει και το άμεσο συμβουλευτικό έργο προς την διοίκηση της εταιρίας. Επιπροσθέτως, διερεύνησε τους παράγοντες που δύναται να οδηγήσουν στην επιτυχία του εσωτερικού ελέγχου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου καθορίζεται από τις δραστηριότητες, την πολυπλοκότητα, την εξειδίκευση του προσωπικού και τη θέληση της Διοίκησης.

Οι Cangemi et al (2003), παρουσίασαν στο έργο τους ένα πρόγραμμα αξιολόγησης εσωτερικού ελέγχου τεσσάρων σταδίων το οποίο περιλαμβάνει μια συνοπτική επισκόπηση όλων των αναθέσεων εσωτερικού ελέγχου, μια λεπτομερής ανασκόπηση τυχαία επιλεγμένων αναθέσεων, μια ετήσια αυτό-αξιολόγηση που διενεργείται από τον συντονιστή διασφάλισης ποιότητας και μια τριετή εξωτερική αναθεώρηση.

Οι Pulliam & Solomon (2002) παρουσιάζουν την ιστορία του σκανδάλου WorldCom, μέσα από τις πραγματικές μαρτυρίες των υπεύθυνων, των εργαζομένων αλλά και κοντινών τους ανθρώπων δίνοντας έμφαση στην έλλειψη αναλυτικών διαδικασιών κατά το σχεδιασμό του ελέγχου.

Ο Hemraj (2001) με αφορμή την υπόθεση Sasea Finance Ltd κατά KPMG και ανάλυση περιπτώσεων από το Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία προσπαθεί να ορίσει τον υπεύθυνο που θα προφυλάξει την εταιρία από την απάτη, την υπεξαίρεση και την κατάχρηση χρημάτων που διαπράττονται από τους εργαζόμενους και να απαντήσει σε πιο βαθμό οι ελεγκτές και οι διευθυντές είναι άμεσα υπεύθυνοι για τον Εντοπισμό και την πρόληψη των παραπάνω.

Σύμφωνα με την ελεγκτική εταιρεία Deloitte ο έλεγχος είναι μια εξαιρετικά σύνθετη διαδικασία και η σημασία των ελεγκτών ως ζωτικής σημασίας συνδέσμου στην αλυσίδα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης δεν ήταν ποτέ πιο σημαντική και δεν αποτιμήθηκε περισσότερο ο ρόλος τους ως αξιόπιστων συμβούλων, βοηθούν τους πελάτες να επιτύχουν τους επιχειρηματικούς τους στόχους, να διαχειριστούν τον κίνδυνο και να βελτιώσουν τις επιχειρηματικές επιδόσεις τους οπουδήποτε στον κόσμο.

Ο Dittenhofer (2001), αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα του ελέγχου μέσω της εξέτασης των αποτελεσμάτων και της εξέτασης των αναλυτικών διαδικασιών, δηλαδή

ορισμένων συμπερασμάτων στα οποία ο ελεγκτής προσδοκά να καταλήξει μετά την διενέργεια του ελέγχου. Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των στόχων του ελεγχόμενου, την καθιέρωση κριτηρίων που θα μπορούσαν να σημαίνουν την επίτευξή τους και τη χρήση των καθορισμένων κριτηρίων για να προσδιοριστεί εάν και σε ποιο βαθμό οι ενέργειες του ελεγχόμενου έχουν οδηγήσει στην επίτευξη των στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο-ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1 Εξωτερικός Έλεγχος

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρατίθενται η έννοια του εξωτερικού ελέγχου, τα χαρακτηριστικά του ελέγχου, τα στάδια του ελέγχου, ο σκοπός του ελέγχου καθώς και οι κίνδυνοι που απορρέουν από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι ελεγκτικοί στόχοι προκύπτουν με άμεση αναφορά στους ισχυρισμούς της διοίκησης. Η όλη προσπάθεια του ελεγκτή οργανώνεται γύρω από αυτούς τους ισχυρισμούς και συγκεκριμένα μέσω των ελεγκτικών διαδικασιών, συγκεντρώνει ελεγκτικά τεκμήρια για να επιβεβαιώσει ή να απορρίψει τους παραπάνω ισχυρισμούς της διοίκησης που αφορούν συναλλαγές, υπόλοιπα λογαριασμών στο τέλος της περιόδου και γνωστοποιήσεις. Σε αυτό το κεφάλαιο της παρούσας εργασίας θα αναλυθεί το θεωρητικό πλαίσιο και στη συνέχεια θα γίνει προσομοίωση σε πραγματικά γεγονότα.

3.1.1 Έννοια του εξωτερικού ελέγχου

Σύμφωνα με την Αμερικανική Εταιρεία Λογιστών « Έλεγχος είναι η συγκέντρωση και αξιολόγηση στοιχείων και δεδομένων με σκοπό την έκδοση γνώμης από έναν ανεξάρτητο και κάτοχο των απαιτούμενων προσόντων επαγγελματία σχετικά με το κατά πόσο οι υπό έλεγχο πληροφορίες ή δεδομένα έχουν παραχθεί σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια. Ο ορισμός αυτός καλύπτει όχι μόνο τον έλεγχο ιστορικών λογιστικών καταστάσεων αλλά και κάθε μορφής έλεγχο »⁴.

Μεγάλης σημασία διαδραματίζουν για τον έλεγχο οι πληροφορίες, οι οποίες παρέχονται από την διοίκηση της εκάστοτε εταιρείας στον αρμόδιο ελεγκτή, ώστε να τις εξετάσει ενδελεχώς και να διαπιστώσει αν αυτές διαχέονται από αξιοπιστία, ακρίβεια, φερεγγυότητα και επάρκεια. Οι πληροφορίες αποτελούν το αντικείμενο ελέγχου και συγχρόνως καθίστανται σημαντική προϋπόθεση για την λήψη ορθολογικών αποφάσεων από τα διοικητικά στελέχη των οικονομικών μονάδων.

Επιπλέον, θεμελιώδες στοιχείο αποτελούν τα κριτήρια ελέγχου που σχετίζονται άμεσα με τις ελεγχόμενες πληροφορίες. Συγκεκριμένα σε ότι αφορά τον έλεγχο των

⁴ American Accounting Association (1971), A Statement of Basic Accounting Concepts, Sarasota, Florida

χρηματοοικονομικών καταστάσεων, κλειδί ελέγχου αποτελεί το εφαρμοστό πλαίσιο λογιστικών προτύπων. Σε περίπτωση που ο ελεγκτής εξετάζει την απόσβεση των παγίων περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, κριτήριο ελέγχου είναι η σχετική εγκύκλιος για τις αποσβέσεις των παραπάνω στοιχείων. Το τελευταίο στοιχείο του εξωτερικού ελέγχου αναφέρεται στα τεκμήρια που συγκεντρώνει ο ορκωτός ελεγκτής με διάφορες μεθόδους – διαδικασίες, ώστε να στηρίξει την άποψη του, κάτι που εκφράζεται στην έκθεση ελέγχου.

3.1.2 Τα είδη της ελεγκτικής εργασίας και ο ρόλος του εξωτερικού ελέγχου

Η ελεγκτική εργασία διακρίνεται κατά βάση σε *εσωτερική, κρατική ελεγκτική και εξωτερική*.

⁵Οι βασικές και εμφανείς διαφορές τους αφορούν τον φορέα άσκησης του ελέγχου και τις σχέσεις ελεγκτή και ελεγχόμενου.

Ο ρόλος του εσωτερικού ελεγκτή, ο οποίος είναι υπάλληλος της εταιρείας αφορά στην θωράκιση των περιουσιακών της στοιχείων από ενδεχόμενα λάθη και απάτες, αλλά και στον εντοπισμό κακής διαχείρισης. Σε μια τέτοια περίπτωση προβαίνει στην παροχή προτάσεων - λύσεων προς την διοίκηση της εταιρείας, προκειμένου να επιτευχθεί η εύρυθμη λειτουργία και οργάνωση της οικονομικής οντότητας.

Ο όρος «κρατική ελεγκτική» αναφέρεται στον έλεγχο που ασκείται από κρατικούς ή ημικρατικούς φορείς. Οι σπουδαιότεροι έλεγχοι είναι ο φορολογικός έλεγχος, που ερευνά το φορολογητέο εισόδημα νομικών και φυσικών προσώπων, ο έλεγχος που διενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος και η εξέταση λογαριασμών του δημοσίου τομέα που εκτελείται από το ελεγκτικό συνέδριο του κράτους.

Ο ρόλος του «εξωτερικού ελέγχου» αναφέρεται στην διερεύνηση των λογιστικών καταστάσεων, αλλά και στην διατύπωση γνώμης από τον εξωτερικό ελεγκτή για τον βαθμό της πληρότητάς τους, την αξιοπιστία τους και την ειλικρίνεια των ισχυρισμών της διοίκησης. Η επιστημονική γνώμη του ορκωτού ελεγκτή για τον έλεγχο που διεξήγαγε, αποτυπώνεται γραπτά στο πιστοποιητικό ή έκθεση ελέγχου, η οποία υποβάλλεται στην Γενική Συνέλευση των μετόχων και κοινοποιείται στο διοικητικό Συμβούλιο. Ο ελεγκτής για να αποκτήσει εύλογη διασφάλιση, οφείλει να συγκεντρώσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για τη μείωση του ελεγκτικού κινδύνου.

⁵ Νεγκάκης Ι.-Ταχυνάκης Π.(2017) , Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου, Εκδόσεις Αειφόρος λογιστική

3.1.3 Σκοπός του εξωτερικού ελέγχου και χρήση των ισχυρισμών της διοίκησης

Ο σκοπός του εξωτερικού ελέγχου καθορίζεται είτε μέσα από κανονιστικά πλαίσια και νόμους είτε μέσα από τα διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Ως βασική του επιδίωξη ορίζεται η παροχή πληροφόρησης προς τους ενδιαφερόμενους (όπως μετόχους, προμηθευτές, πελάτες, επενδυτές) για το αν οι οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης εταιρείας παρουσιάζουν πιστή εικόνα της χρηματοοικονομικής και περιουσιακής της κατάστασης.

Το ΔΠΕ 200 καθορίζει τους γενικούς στόχους του ελεγκτή που περιλαμβάνουν απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις, ως σύνολο, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, έτσι ώστε να δύναται να εκφράσει γνώμη για το εάν οι καταστάσεις αυτές έχουν καταρτισθεί από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς, όπως επίσης και την έκδοση κατάλληλης έκθεσης επί των οικονομικών καταστάσεων με την υποβολή των απαραίτητων γνωστοποιήσεων, όπως απαιτείται από τα ΔΠΕ, βάσει των ευρημάτων του ελέγχου.

Επιπρόσθετα, τα ΔΠΕ απαιτούν από τον ελεγκτή να ασκεί επαγγελματική κρίση και να πραγματοποιεί έναν έλεγχο με επαγγελματικό σκεπτικισμό, αναγνωρίζοντας ότι μπορεί να υπάρχουν περιστάσεις που κάνουν τις οικονομικές καταστάσεις να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Οι ελεγκτικοί στόχοι προκύπτουν με άμεση αναφορά στους ισχυρισμούς της διοίκησης. Η όλη προσπάθεια του ελεγκτή οργανώνεται γύρω από αυτούς τους ισχυρισμούς και συγκεκριμένα μέσω των ελεγκτικών διαδικασιών, συγκεντρώνει ελεγκτικά τεκμήρια για να επιβεβαιώσει ή να απορρίψει τους παραπάνω ισχυρισμούς της διοίκησης που αφορούν συναλλαγές, υπόλοιπα λογαριασμών στο τέλος της περιόδου και γνωστοποιήσεις. Οι ισχυρισμοί αυτοί που μπορεί να προκύψουν, εμπίπτουν στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες και δύναται να λάβουν τις παρακάτω μορφές:

(α) Ισχυρισμοί για κατηγορίες συναλλαγών και γεγονότα για την υπό έλεγχο περίοδο:

Στο ΔΠΕ 200,⁶ ορίζεται ως επαγγελματικός σκεπτικισμός, ένας τρόπος σκέψης που περιλαμβάνει διερευνητικό πνεύμα, εγρήγορση για συνθήκες που μπορεί να υποδεικνύουν πιθανό σφάλμα λόγω λάθους ή απάτης, και κριτική εκτίμηση των ελεγκτικών τεκμηρίων.

⁶ ΔΠΕ 200, παρ. 13, περίπτωση (ιβ)

Στο ΔΠΕ 315, ⁷ορίζονται ως ισχυρισμοί, οι διαβεβαιώσεις από τη διοίκηση, ρητές ή κατ' άλλο τρόπο, οι οποίες ενσωματώνονται στις οικονομικές καταστάσεις, όπως χρησιμοποιούνται από τον ελεγκτή για να εξετάσει τους διαφορετικούς τύπους ενδεχόμενων σφαλμάτων που μπορεί να συμβαίνουν.

- *Πραγματοποίηση* - αφορά συναλλαγές και γεγονότα, που έχουν καταγραφεί, έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την οικονομική μονάδα.
- *Πληρότητα* – αφορά σε όλες οι συναλλαγές και τα γεγονότα, που έπρεπε να έχουν καταγραφεί, έχουν πράγματι καταγραφεί.
- *Ακρίβεια* – αφορά σε ποσά και άλλα δεδομένα που σχετίζονται με καταγραμμένες συναλλαγές και γεγονότα έχουν καταγραφεί ως ενδείκνυται.
- *Διαχωρισμός* – αφορά σε συναλλαγές και γεγονότα που έχουν καταγραφεί στην ορθή λογιστική περίοδο.
- *Ταξινόμηση* - αφορά σε συναλλαγές και γεγονότα που έχουν καταγραφεί στους κατάλληλους λογαριασμούς.

(β) Ισχυρισμοί για υπόλοιπα λογαριασμών στο τέλος της περιόδου:

- *Υπαρξη* - τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις που πράγματι υπάρχουν.
- *Δικαιώματα και δεσμεύσεις* - η οικονομική μονάδα κατέχει ή ελέγχει τα δικαιώματα σε περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις είναι πράγματι δεσμεύσεις της οικονομικής μονάδας.
- *Πληρότητα* - όλα τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα συμμετοχικά συμφέροντα που έχουν πράγματι καταγραφεί.
- *Αποτίμηση και κατανομή* - όλα τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα συμμετοχικά συμφέροντα που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις σε ενδεδειγμένα ποσά και κάθε προκύπτουσα προσαρμογή αποτίμησης ή κατανομής καταγράφεται ως ενδείκνυται.

(γ) Ισχυρισμοί για την παρουσίαση και τη γνωστοποίηση:

- *Πραγματοποίηση και δικαιώματα και δεσμεύσεις* - γνωστοποιούμενα γεγονότα, συναλλαγές και άλλα θέματα τα οποία έχουν συμβεί και αφορούν την οικονομική μονάδα.
- *Πληρότητα* - όλες οι γνωστοποιήσεις, που έπρεπε να έχουν περιληφθεί στις οικονομικές καταστάσεις και έχουν πράγματι περιληφθεί.

⁷ ΔΠΕ 315, παρ.4, περίπτωση (α)

- *Ταξινόμηση και κατανοητότητα* - οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες παρουσιάζονται και περιγράφονται κατάλληλα, και οι γνωστοποιήσεις διατυπώνονται με σαφήνεια.
- *Ακρίβεια και αποτίμηση* - οι χρηματοοικονομικές και άλλες πληροφορίες να γνωστοποιούνται εύλογα και στα ενδεδειγμένα ποσά.

Κλείνοντας αξίζει να αναφέρουμε πως ο ελεγκτής μπορεί να χρησιμοποιήσει τους ισχυρισμούς, όπως περιγράφεται παραπάνω ή μπορεί να τους εκφράσει διαφορετικά υπό την προϋπόθεση ότι όλες οι προαναφερθέντες πτυχές έχουν καλυφθεί.

3.1.4 Ελεγκτικά τεκμήρια

Το ΔΠΕ 500 προβλέπει ότι στόχος του ελεγκτή είναι να σχεδιάζει και να εκτελεί ελεγκτικές διαδικασίες κατά τέτοιο τρόπο που τον καθιστούν ικανό να αποκτά επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια ώστε να δύναται να εξάγει εύλογα συμπεράσματα επί των οποίων θα βασίσει τη γνώμη του. Ελεγκτικά τεκμήρια ορίζονται οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται από τον ελεγκτή για να καταλήξει στα συμπεράσματα στα οποία βασίζεται η γνώμη του. Περιλαμβάνουν τόσο τις πληροφορίες που περιέχονται στα λογιστικά αρχεία που στηρίζουν τις οικονομικές καταστάσεις, όσο και άλλες πληροφορίες.

Τα ελεγκτικά τεκμήρια είναι αναγκαία για την υποστήριξη της γνώμης και της έκθεσης του ελεγκτή. Είναι σωρευτικού χαρακτήρα και αποκτώνται κυρίως από ελεγκτικές διαδικασίες που εκτελούνται κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Μπορεί να περιλαμβάνουν επίσης και πληροφορίες που αποκτώνται από άλλες πηγές, όπως προηγούμενοι έλεγχοι ή τις διαδικασίες δικλίδων ποιότητας⁸ της ελεγκτικής εταιρείας για την αποδοχή και τη συνέχιση του ελέγχου. Επιπρόσθετα τα λογιστικά αρχεία της οικονομικής μονάδας, καθώς επίσης και η χρήση της εργασίας ειδήμονα αποτελούν σημαντικές πηγές ελεγκτικών τεκμηρίων.

Το βασικότερο κομμάτι της εργασίας του ελεγκτή κατά τη διαμόρφωση της γνώμης του, συνίσταται στην απόκτηση και την αξιολόγηση ελεγκτικών τεκμηρίων. Οι ελεγκτικές διαδικασίες για απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων δύναται να περιλαμβάνουν επιθεώρηση, παρατήρηση, επιβεβαίωση, επανυπολογισμό, επανεκτέλεση και αναλυτικές διαδικασίες, συχνά σε κάποιο συνδυασμό, επιπλέον των διερευνητικών ερωτημάτων. Αν και τα διερευνητικά ερωτήματα μπορεί να παρέχουν σημαντικά ελεγκτικά τεκμήρια, και μπορεί ακόμη και να παράγουν τεκμήρια για σφάλμα, τα διερευνητικά ερωτήματα από μόνα τους

⁸ ΔΠΕ 330, παρ. 5, περίπτωση Α1.

συνήθως δεν παρέχουν επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια για την απουσία ουσιώδους σφάλματος σε επίπεδο ισχυρισμού, ούτε για τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των δικλίδων.

3.1.5 Ελεγκτικός κίνδυνος

Ο ελεγκτικός κίνδυνος⁹ είναι μια συνάρτηση των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος και του κινδύνου μη εντοπισμού. Με βάση την παράγραφο 13 του ΔΠΕ 200 ο όρος «Ελεγκτικός κίνδυνος» αναφέρεται στον κίνδυνο κατά τον οποίο ο ελεγκτής εκφράζει μη ενδεδειγμένη γνώμη ελέγχου, όταν οι οικονομικές καταστάσεις είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Αναφορικά με τις οικονομικές καταστάσεις, ως ελεγκτικός κίνδυνος νοείται η κατάσταση στην οποία ο ελεγκτής αδυνατεί να εντοπίσει σφάλματα και παραλείψεις που περιέχονται στις εν λόγω καταστάσεις.

Ο ελεγκτής οφείλει να σχεδιάζει και να εκτελεί τις ελεγκτικές διαδικασίες, ώστε να μειώνεται ο ελεγκτικός κίνδυνος σε ένα αποδεκτό χαμηλό επίπεδο και έτσι να αποκτά επαρκή ελεγκτική τεκμηρίωση, με την οποία θα στηρίξει την διατυπωθείσα γνώμη του στην έκθεση ελέγχου.

Η σχέση ελεγκτικού κινδύνου και εργασίας αναφέρεται ως εξής: όσο υψηλότερος είναι ο ελεγκτικός κίνδυνος, τόσο μεγαλύτερος είναι ο όγκος της ελεγκτικής εργασίας που πρέπει να εκτελεστεί. Πρέπει να επισημανθεί πως η εκτίμηση των κινδύνων είναι μάλλον θέμα επαγγελματικής κρίσης, αντί για θέμα που επιδέχεται επακριβή μέτρηση. Ο κίνδυνος ουσιώδους σφάλματος περιλαμβάνει τον κίνδυνο οι οικονομικές καταστάσεις να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες προ της διενέργειας του ελέγχου. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να υπάρχει σε δύο επίπεδα σε επίπεδο συνόλου οικονομικών καταστάσεων και σε επίπεδο ισχυρισμών για κατηγορίες συναλλαγών, υπόλοιπα λογαριασμών και γνωστοποιήσεις.

Ο κίνδυνος ουσιώδους σφάλματος στο γενικό επίπεδο των οικονομικών καταστάσεων αναφέρεται σε κίνδυνο που αφορά διάχυτα στις οικονομικές καταστάσεις ως σύνολο και πιθανώς επηρεάζει πολλούς ισχυρισμούς. Αντίθετα, ο κίνδυνος ουσιώδους σφάλματος σε επίπεδο ισχυρισμών εκτιμάται ώστε να υπολογισθεί η φύση, ο χρόνος και η έκταση των περαιτέρω ελεγκτικών διαδικασιών που είναι αναγκαίες για την απόκτηση επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων. Τα τεκμήρια αυτά καθιστούν ικανό τον ελεγκτή να εκφράσει γνώμη για τις οικονομικές καταστάσεις σε ένα αποδεκτό χαμηλό επίπεδο ελεγκτικό κινδύνου. Οι ελεγκτές έχουν ως εργαλεία διάφορες προσεγγίσεις για να επιτύχουν τον σκοπό της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος.

⁹ Νεγκάκης Ι.-Ταχυνάκης Π.(2017) , Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

Ο κίνδυνος ουσιώδους σφάλματος σε επίπεδο ισχυρισμών περιλαμβάνει δύο συστατικά: τον ενδογενή κίνδυνο και τον κίνδυνο δικλίδων. Τα δύο αυτά είδη ¹⁰κινδύνων αποτελούν κινδύνους της οντότητας και υπάρχουν ανεξάρτητα από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Ο ελεγκτής δύναται να κάνει χωριστή ή συνδυασμένη εκτίμηση του ενδογενούς κινδύνου και του κινδύνου δικλίδων ανάλογα με τις προτιμώμενες τεχνικές ελέγχου ή μεθοδολογίας και πρακτικά θέματα. Η εκτίμηση των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος μπορεί να εκφραστεί σε ποσοτικούς όρους, όπως ποσοστά, ή σε μη ποσοτικούς όρους.

Ενδογενής Κίνδυνος

Ενδογενής κίνδυνος είναι η δεκτικότητα ενός ισχυρισμού της διοίκησης σε σφάλμα το οποίο μπορεί να είναι σημαντικό, είτε σε ατομικό επίπεδο είτε σε επίπεδο σωρευτικό με άλλα σφάλματα, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν σχετικές δικλίδες ασφαλείας.

Κίνδυνος δικλίδων ασφαλείας

Ο κίνδυνος δικλίδων ασφαλείας αναφέρεται στον κίνδυνο ένα σφάλμα, που μπορεί να υπάρξει σε έναν ισχυρισμό της διοίκησης, δεν μπορεί να προβλεφθεί ή να εντοπιστεί και να διορθωθεί από το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

Κίνδυνος εντοπισμού (Detection risk)

Ο κίνδυνος εντοπισμού είναι ο κίνδυνος κατά τον οποίο οι διαδικασίες που εκτελούνται από τον ελεγκτή για να μειώσουν τον ελεγκτικό κίνδυνο σε ένα αποδεκτά χαμηλό επίπεδο δεν θα εντοπίσουν ένα σφάλμα που υφίσταται και θα μπορούσε να είναι ουσιώδες, είτε από μόνο του ή όταν συναθροιστεί με άλλα σφάλματα. Ο κίνδυνος εντοπισμού αναφέρεται στη φύση, το χρόνο και την έκταση των διαδικασιών του ελεγκτή που καθορίζονται από αυτόν για τη μείωση του κινδύνου σε ένα αποδεκτά χαμηλό επίπεδο. Είναι, επομένως, μια συνάρτηση της αποτελεσματικότητας μίας διαδικασίας ελέγχου και της εφαρμογής της από τον ελεγκτή.

Επιχειρηματικός Κίνδυνος (Business risk)

Το ΔΠΕ 315 ορίζει σαν επιχειρηματικό κίνδυνο, τον κίνδυνο που προκύπτει από σοβαρές καταστάσεις, γεγονότα, περιστάσεις, ενέργειες ή αδράνειας, ο οποίος θα δύναται να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητα μιας οντότητας να επιτυγχάνει τους στόχους της και να υλοποιεί τις στρατηγικές της, ή από τη θέσπιση μη ενδεδειγμένων στόχων και στρατηγικών. Το πρότυπο αναφέρει επίσης την κατανόηση από την μεριά του ελεγκτή των επιχειρηματικών κινδύνων που μπορεί να καταλήξουν σε κινδύνους ουσιώδους σφάλματος.

¹⁰ www.accountancygreece.gr,

Νεγκάκης Ι.-Ταχυνάκης Π.(2017) , Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

Ο επιχειρηματικός κίνδυνος μπορεί να προκύψει από:

- Την ανάπτυξη νέων προϊόντων ή υπηρεσιών που μπορεί να αποτύχουν.
- Μια αγορά η οποία, ακόμη και εάν αναπτυχθεί επιτυχώς, είναι ανεπαρκής για να υποστηρίξει ένα προϊόν ή μια υπηρεσία.
- Τα ελαττώματα σε ένα προϊόν ή μια υπηρεσία που μπορεί να καταλήξουν σε υποχρεώσεις και κίνδυνο φήμης.

3.1.6 Τεκμηρίωση ελέγχου

Το θέμα αυτό ¹¹αποτελεί πεδίο εφαρμογής του ΔΠΕ 230. Αρχικά δίνοντας τον ορισμό της τεκμηρίωσης ελέγχου σαν το αρχείο των ελεγκτικών διαδικασιών που εκτελέστηκαν, τα σχετικά ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν και τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε ο ελεγκτής (ο όρος «φύλλα εργασίας» χρησιμοποιείται εξίσου).

Η δημιουργία κατάλληλης τεκμηρίωσης ελέγχου σε έγκαιρη βάση βοηθά στην βελτίωση της ποιότητας του ελέγχου και βοηθάει την αποτελεσματική επισκόπηση και αξιολόγηση των ελεγκτικών τεκμηρίων που αποκτώνται καθώς και των συμπερασμάτων που εξάγονται πριν από την ολοκλήρωση της έκθεσης του ελεγκτή. Η τεκμηρίωση που καταρτίζεται μετά την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου είναι πιθανό να είναι λιγότερο ακριβής από την τεκμηρίωση που καταρτίζει κατά το χρόνο εκτέλεσης της εργασίας αυτής.

Ο ελεγκτής μπορεί να συμπεριλάβει περιλήψεις ή αντίγραφα των αρχείων της οντότητας ως μέρος της τεκμηρίωσης ελέγχου, ωστόσο αυτή δεν αποτελεί υποκατάστατο για τα λογιστικά αρχεία της ελεγχόμενης μονάδας.

Ο ελεγκτής οφείλει να συγκεντρώνει την τεκμηρίωση ελέγχου σε ένα φάκελο ελέγχου και να ολοκληρώνει τη συμπλήρωση του τελευταίου έγκαιρα, μετά από την ημερομηνία έκθεσης του ελεγκτή. Το πρότυπο 230 ορίζει ως φάκελο ελέγχου, έναν ή περισσότερους φακέλους ή άλλα μέσα αποθήκευσης, σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή, που περιέχουν τα αρχεία που αποτελούν την τεκμηρίωση ελέγχου για μια συγκεκριμένη ανάθεση.

Μετά την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης του τελικού φακέλου ελέγχου, ο ελεγκτής δεν πρέπει να διαγράψει ή να απορρίπτει εκτάρια ελέγχου οποιασδήποτε φύσεως πριν από το τέλος της περιόδου διατήρησής τους. Σε ιδιαίτερες περιστάσεις, όπου ο ελεγκτής θεωρεί αναγκαίο να τροποποιήσει την υφιστάμενη τεκμηρίωση ελέγχου ή να προσθέσει νέα τεκμηρίωση ελέγχου μετά την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης του τελικού φακέλου ελέγχου,

¹¹ Νεγκάκης Ι.-Ταχυνάκης Π.(2017) , Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

ο ελεγκτής πρέπει ανεξάρτητα από τη φύση των τροποποιήσεων ή προσθηκών, να τεκμηριώνει:

- Τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους αυτές έγιναν.
- Πότε και από ποιον αυτές έγιναν και επισκοπήθηκαν.

3.1.7 Στάδια ελεγκτικής

Τα διάφορα στάδια, τα ¹²οποία ακολουθεί ο ορκωτός ελεγκτής προκειμένου να διεκπεραιώσει με επιτυχή τρόπο την ελεγκτική του εργασία, συνοψίζονται παρακάτω :

1. Αναζήτηση και αναδοχή πελάτη: Τα πρώτα στάδια της ελεγκτικής διαδικασίας, δηλαδή ο προγραμματισμός του ελέγχου, έχει μεγάλη σημασία για οικονομικούς λόγους, αν λάβει κανείς υπόψη τον ανταγωνισμό των ελεγκτικών εταιρειών από την μία όψη , και των αυξημένων απαιτήσεων για παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών από την κοινωνία, αλλά και των πελατών που ελέγχονται, καθώς και του μεγέθους αυτών, από την άλλη.

Το άρθρο 18 του Π.Δ. 226/1992 αναφέρει το πρόβλημα της ανάθεσης ελέγχου, όπως επίσης και της αμοιβής του ελεγκτή. Σύμφωνα με αυτό ορίζεται πως, τα αρμόδια όργανα μιας οικονομικής μονάδας εκλέγουν μία τουλάχιστον από τις εταιρείες ή κοινοπραξίες ελεγκτών που είναι εγγεγραμμένες στο ειδικό Μητρώο, η οποία αναθέτει την ευθύνη του συγκεκριμένου ελέγχου σε έναν τουλάχιστον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, διορίζοντάς τον για το σκοπό αυτό με τον αναπληρωματικό του. Κάθε οικονομική μονάδα που υπόκειται στην υποχρέωση τακτικού ελέγχου μπορεί να ζητήσει από μία ή περισσότερες εταιρείες ή κοινοπραξίες ελεγκτών Πίνακα των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, που ανήκουν στην δύναμη της. Οι ελεγκτικές εταιρείες λειτουργώντας όπως κάθε άλλη οικονομική μονάδα επιδιώκουν το κέρδος εξασφαλίζοντας την ανεξαρτησία των μελών τους. Συνεπώς, οι αμοιβές που αποκομίζουν από τις υπηρεσίες που προσφέρουν πρέπει να υπερσχύουν του συνολικού κόστους του ελέγχου. Σαν κόστος ελέγχου εννοείται ο κίνδυνος που αναλαμβάνει ο ελεγκτής με την αποδοχή της διεξαγωγής της ελεγκτικής εργασίας, αποτελώντας στοιχείο του κινδύνου αναδοχής (engagement risk). Η έννοια του κινδύνου αναδοχής ορίζεται ως η πιθανότητα η ελεγκτική εταιρεία να υποστεί ζημίες από τον έλεγχο ενός πελάτη, ακόμη και στην περίπτωση που έχει τηρήσει πλήρως τα ελεγκτικά πρότυπα. Για παράδειγμα, αν ο πελάτης

¹² Νεγκάκης Ι.-Ταχυνάκης Π.(2013) , Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου

πρωτεύσει μετά τον έλεγχο που έχει υποβληθεί από τον ελεγκτή, είναι δυνατόν να ασκηθούν αγωγές κατά της ελεγκτικής εταιρείας. Οποιοδήποτε αρνητικό περιστατικό (όπως παράνομες δραστηριότητες) που μπορεί να συμβεί στην ελεγχόμενη εταιρεία ενδέχεται να βλάψει το κύρος του ελεγκτή αν ο ίδιος δεν διαχωρίσει την γνώμη του από αυτό στην έκθεση ελέγχου, με αποτέλεσμα μελλοντικοί ενδεχόμενοι πελάτες να μην επιλέξουν την ελεγκτική εταιρεία στην οποία ανήκει.

2. Σχεδιασμός και εκτέλεση δοκιμασιών για τον εντοπισμό σφαλμάτων :

Αναλυτικές διαδικασίες :Κατά την εκτέλεση της εκτίμησης του κινδύνου για τον καθορισμό των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις και στους ισχυρισμούς της διοίκησης της οντότητας, καθίσταται επιβεβλημένο για τον ελεγκτή η εφαρμογή αναλυτικών διαδικασιών. Επίσης θεωρείται βαρυσήμαντο, ο ελεγκτής να εκτελεί τις αναλυτικές διαδικασίες σχετικά προς το τέλος του ελέγχου, όπου αξιολογεί κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι συνεπείς με την κατανόησή του για την οικονομική μονάδα.

Οι αναλυτικές διαδικασίες αποτελούν σημαντικό μέρος της διαδικασίας ελέγχου και περιέχουν αξιολογήσεις χρηματοοικονομικών πληροφοριών που πραγματοποιούνται μετά από μελέτη της εύλογης σχέσης μεταξύ των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών δεδομένων. Μπορεί να κυμαίνονται από απλές συγκρίσεις μέχρι τη χρήση σύνθετων μοντέλων που περιλαμβάνουν πολλές σχέσεις και στοιχεία δεδομένων. Ιδιαίτερες συνθήκες που ενδέχεται να προκαλέσουν διακυμάνσεις στις σχέσεις μεταξύ των δεδομένων περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, συγκεκριμένες ασυνήθιστες συναλλαγές ή γεγονότα, μεταβολές στην λογιστική, αλλαγές στις επιχειρήσεις, τυχαίες διακυμάνσεις ή ανακρίβειες.

Το ΔΠΕ 520 προβλέπει ότι οι αναλυτικές διαδικασίες περιλαμβάνουν την εξέταση συγκρίσεων των χρηματοοικονομικών πληροφοριών της οντότητας με:

- Πληροφορίες προηγούμενων περιόδων.
- Αναμενόμενα αποτελέσματα της εταιρείας, όπως προϋπολογισμοί ή προβλέψεις.
- Παρόμοιες πληροφορίες του κλάδου, όπως η σύγκριση του δείκτη πωλήσεις προς λογαριασμοί εισπρακτέοι της οντότητας με τους μέσους όρους του κλάδου ή άλλων οντοτήτων συγκρίσιμου μμεγέθους στον ίδιο κλάδο.

Οι αναλυτικές διαδικασίες επίσης περιλαμβάνουν την εξέταση σχέσεων, για παράδειγμα:

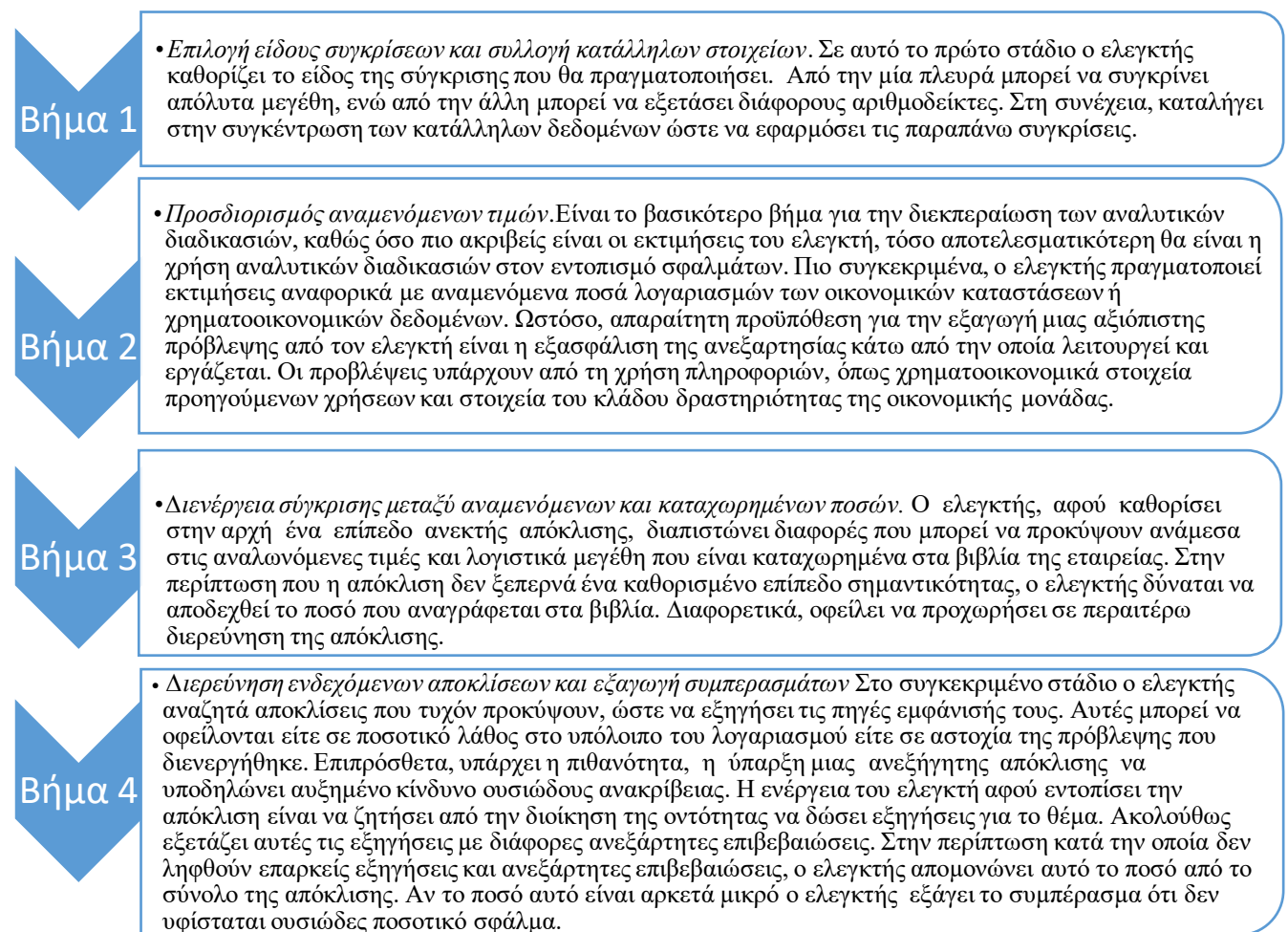
- Μεταξύ αναμενόμενων στοιχείων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και προβλέψιμων στοιχείων που βασίζονται στην εμπειρία της οικονομικής μονάδας

- Μεταξύ χρηματοοικονομικών και μη πληροφοριών, όπως τα κόστη μισθοδοσίας προς τον αριθμό των εργαζομένων.

Ο ελεγκτής μπορεί να απευθύνει διερευνητικά ερωτήματα στη διοίκηση σχετικά με τη διαθεσιμότητα και την αξιοπιστία των πληροφοριών που χρειάζονται για την εφαρμογή ουσιαστικών αναλυτικών διαδικασιών και τα αποτελέσματα οποιωνδήποτε τέτοιων διαδικασιών που εκτελούνται από την οντότητα. Ακόμη δεν αποκλείεται να είναι αποτελεσματική η χρήση αναλυτικών δεδομένων που καταρτίζονται από τη διοίκηση, υπό την προϋπόθεση ότι ο ελεγκτής είναι ικανοποιημένος ότι τέτοια δεδομένα είναι σωστά καταρτισμένα.

Σύμφωνα με το ACCA ¹³ υπάρχουν τέσσερα διακριτά βήματα για την διενέργεια των αναλυτικών διαδικασιών, τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω:

Πίνακας 1. Βήματα αναλυτικών διαδικασιών

Προκειμένου οι εκτιμήσεις που πραγματοποιεί ο ελεγκτής να χαρακτηρίζονται όσο γίνεται πιο ακριβείς για τις αναλυτικές διαδικασίες, τα δεδομένα από όπου αντλούνται οι πληροφορίες για τον σχηματισμό των προβλέψεων πρέπει να είναι αξιόπιστα. Η αξιοπιστία

¹³ www.accaglobal.com

των δεδομένων για τον σχεδιασμό των αναλυτικών διαδικασιών επηρεάζονται από τα ακόλουθα γεγονότα:

- Την πηγή των διαθέσιμων πληροφοριών. Για παράδειγμα, οι πληροφορίες μπορεί να είναι πιο αξιόπιστες όταν αποκτώνται από ανεξάρτητες πηγές εκτός της οντότητας.
- Την συγκρισιμότητα των διαθέσιμων πληροφοριών. Για παράδειγμα, δεδομένα του ευρύτερου κλάδου μπορεί να χρειάζεται να συμπληρωθούν ώστε να είναι συγκρίσιμα με εκείνα μιας οντότητας που παράγει και πουλά εξειδικευμένα προϊόντα.
- Τη φύση και τη σχέση των διαθέσιμων πληροφοριών. Για παράδειγμα, εάν έχουν δημιουργηθεί προϋπολογισμοί ως αναμενόμενα αποτελέσματα παρά ως επιτεύξιμοι στόχοι.
- Τις δικλίδες επί της κατάρτισης των πληροφοριών που προορίζονται για την εξασφάλιση της πληρότητας, της ακρίβειας και της εγκυρότητας αυτών. Για παράδειγμα, οι δικλίδες επί της κατάρτισης, επισκόπησης και τήρησης των προϋπολογισμών.

Έλεγχος για ουσιώδη σφάλματα

Ο ελεγκτής αναζητά τη ύπαρξη ουσιωδών σφαλμάτων με κριτήριο τους ισχυρισμούς της διοίκησης για τις συναλλαγές της οικονομικής μονάδας και τα στοιχεία των οικονομικών της καταστάσεων. Ουσιαστικά για κάθε ισχυρισμό ο ελεγκτής προχωρά σε ορισμένες ενέργειες για να ελέγξει κατά πόσο οι βεβαιώσεις της οντότητας είναι αληθείς ή όχι και εν κατακλείδι να αξιολογήσει την ύπαρξη σφαλμάτων.

Αναγνώριση εσόδων

- Εκτέλεση ουσιαστικών διαδικασιών σχετικά με τα έσοδα με χρήση αναλυτικών δεδομένων, για παράδειγμα, με σύγκριση των αναφερόμενων εσόδων κατά μήνα και κατά γραμμή προϊόντος ή επιχειρηματικό τομέα κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς, με συγκρίσιμες προγενέστερες περιόδους.
- Φυσική παρουσία στο τέλος της περιόδου για παρατήρηση της αποστολής αγαθών ή της προετοιμασίας τους για αποστολή και εκτέλεση άλλων κατάλληλων διαδικασιών διαχωρισμού πωλήσεων και αποθεμάτων.
- Ερωτήματα στο προσωπικό πωλήσεων και μάρκετινγκ ή στον εσωτερικό νομικό σύμβουλο σχετικά με πωλήσεις ή αποστολές κοντά στο τέλος της περιόδου και εάν έχουν γνώση για οποιουδήποτε ασυνήθιστους όρους ή συνθήκες που συνδέονται με τις συναλλαγές αυτές.

Ποσότητες αποθεμάτων

- Εξέταση των αρχείων αποθεμάτων για τον εντοπισμό εγκαταστάσεων ή κονδυλίων που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή κατά τη διάρκεια ή μετά τη φυσική απογραφή.
- Παρακολούθηση σε αιφνιδιαστική στιγμή της καταμέτρησης αποθεμάτων σε συγκεκριμένες τοποθεσίες ή διενέργεια απογραφής αποθεμάτων σε όλες τις τοποθεσίες κατά την ίδια ημερομηνία.
- Διενέργεια απογραφής αποθεμάτων στο τέλος ή κοντά στο τέλος της περιόδου αναφοράς για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μη ενδεδειγμένης χειραγώγησης κατά την περίοδο μεταξύ της απογραφής και του τέλους της περιόδου αναφοράς.

Εκτιμήσεις της διοίκησης

- Χρησιμοποίηση ειδικού για τον σχηματισμό ανεξάρτητης εκτίμησης για σύγκριση με την εκτίμηση της διοίκησης.
- Επέκταση των διερευνητικών ερωτημάτων προς άτομα εκτός της διοίκησης και του τμήματος λογιστηρίου για να επιβεβαιωθεί η ικανότητα και η πρόθεση της διοίκησης για εκτέλεση σχεδίων που είναι σχετικά με τον σχηματισμό της εκτίμησης.

Πρέπει να αναφερθεί, πως κανονικά η αντίδραση του ελέγχου σε έναν εκτιμώμενο κίνδυνο ουσιώδους σφάλματος λόγω απάτης που σχετίζεται με υπεξαίρεση περιουσιακών στοιχείων θα κατευθύνεται προς ορισμένα υπόλοιπα λογαριασμών και κατηγορίες συναλλαγών. Φυσικά, όμως διαφορετικές περιστάσεις θα υπαγόρευαν αναγκαστικά διαφορετικές αντιδράσεις. Παραδείγματα αντιδράσεων στην εκτίμηση του ελεγκτή για κινδύνους ουσιώδους σφάλματος λόγω υπεξαίρεσης περιουσιακών στοιχείων έχουν ως εξής:

- Καταμέτρηση μετρητών ή τίτλων κοντά στο τέλος του έτους.
- Επιβεβαίωση της κίνησης του λογαριασμού κατευθείαν με τους πελάτες (συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών σημειωμάτων και επιστροφών πωλήσεων καθώς και των ημερομηνιών που έγιναν πληρωμές) για την υπό έλεγχο περίοδο.
- Ανάλυση ανακτήσεων από διαγραμμένους λογαριασμούς.
- Ανάλυση ελλειμμάτων απογραφής κατά τοποθεσία ή τύπο προϊόντος.
- Σύγκριση βασικών δεικτών αποθεμάτων με τα πρότυπα του κλάδου.
- Επισκόπηση παραστατικών που φανερώνουν μειώσεις στα τηρούμενα αρχεία αποθεμάτων.
- Επισκόπηση της ορθότητας υψηλών και ασυνήθιστων εξόδων.
- Επιβεβαίωση ειδικών όρων συμβάσεων με τρίτα μέρη.

3. Σχεδιασμός και εκτέλεση δοκιμασιών του συστήματος εσωτερικών δικλίδων

Ο ελεγκτής κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση του κινδύνου των εσωτερικών δικλίδων ενδέχεται να οδηγηθεί στο συμπέρασμα, κατά το οποίο ο κίνδυνος των εσωτερικών δικλίδων είτε βρίσκεται στο μέγιστο ή ελαφρώς κάτω του μμεγίστου (90% - 100%), είτε είναι σημαντικά κατώτερο του μμεγίστου (30% - 90%). Στο αρχικό ενδεχόμενο ο εξωτερικός ελεγκτής δεν απαιτείται να προβεί στην διενέργεια δοκιμασιών για την αποτελεσματικότητα των δικλίδων, αφού στην πραγματικότητα δεν υφίστανται (ο κίνδυνος εσωτερικών δικλίδων όπως και το κόστος εφαρμογής περαιτέρω δοκιμασιών κρίνεται ιδιαίτερα υψηλός). Ωστόσο συστήνεται η σχεδίαση δοκιμασιών από τον ελεγκτή για τον εντοπισμό σφαλμάτων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Μάλιστα οι δοκιμασίες αυτές πρέπει να είναι τέτοιες στον αριθμό και στην έκταση, ώστε να αντισταθμίσουν την αδυναμία των δικλίδων.

Στην δεύτερη περίπτωση, ο ελεγκτής μπορεί να καταγράψει κάποιες δοκιμασίες για ποσοτικά σφάλματα, αφού πρωτίστως οδηγηθεί στην εκτέλεση δοκιμασιών των εσωτερικών δικλίδων με σκοπό να προσδιορίσει τον βαθμό κινδύνου τους. Ο εξωτερικός ελεγκτής επικεντρώνεται κυρίως σε υψηλά υπόλοιπα λογαριασμών ή σε βασικούς ισχυρισμούς της διοίκησης, όπου είναι πιο πιθανό να ανακαλύψει κάποιο λάθος ή παράλειψη.

4. Ολοκλήρωση ελεγκτικών διαδικασιών

Αναφέρεται σε εκείνες τις ελεγκτικές διαδικασίες που πραγματοποιούνται από τον εξωτερικό ελεγκτή για την ολοκλήρωση του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης οντότητας, προτού εκδοθεί η έκθεση ελέγχου. Όπως:

- Διερευνητικές ερωτήσεις στη διοίκηση και σε άλλους εντός της οντότητας, συμπεριλαμβανομένου και του εσωτερικού νομικού συμβούλου.
- Επισκόπησης των πρακτικών από τις συνεδριάσεις των υπευθύνων για τη διοίκηση και της αλληλογραφίας μεταξύ της οντότητας και του εξωτερικού νομικού της συμβούλου.
- Επισκόπησης λογαριασμών των νομικών εξόδων.

Ο ελεγκτής έχει τη δυνατότητα να έρθει σε άμεση επαφή με τον εξωτερικό νομικό σύμβουλο της οντότητας σε περίπτωση που εκτιμήσει έναν κίνδυνο ουσιώδους σφάλματος αναφορικά με δικαστικές διενέξεις που έχουν εντοπιστεί ή όταν οι ελεγκτικές διαδικασίες αποκαλύψουν ότι ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες ουσιώδεις αξιώσεις. Η επικοινωνία επιτυγχάνεται μέσω διερευνητικής επιστολής που συντάσσεται από τη διοίκηση και αποστέλλεται από τον ελεγκτή, ζητώντας από τον εξωτερικό νομικό σύμβουλο της οικονομικής μονάδας να επικοινωνήσει κατευθείαν με τον ελεγκτή.

Εάν η διοίκηση αρνηθεί να δώσει την άδεια στον ελεγκτή να επικοινωνήσει με τον εξωτερικό νομικό σύμβουλο της οντότητας ή ο νομικός σύμβουλος αρνείται να ανταποκριθεί κατάλληλα στη διερευνητική επιστολή, ή του απαγορεύεται να ανταποκριθεί. Επίσης, εάν ο ελεγκτής δεν μπορεί να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια εκτελώντας εναλλακτικές ελεγκτικές διαδικασίες, τότε πρέπει να τροποποιήσει τη γνώμη στην έκθεσή του.

Τέλος, τα μεταγενέστερα γεγονότα, το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 10 και το ΔΠΕ 560 καθορίζουν το εν λόγω θέμα και ορίζουν ως γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού, εκείνα που συμβαίνουν ανάμεσα στην ημερομηνία του ισολογισμού και την ημερομηνία κατά την οποία οι οικονομικές καταστάσεις εγκρίνονται για έκδοση. Κυριαρχούν δύο τύποι γεγονότων:

I. Αυτά που παρέχουν απόδειξη των συνθηκών που υπήρξαν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να γίνεται προσαρμογή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων εφόσον υπάρχουν επιπτώσεις σε αυτές.

II. Εκείνα τα οποία είναι ενδεικτικά των συνθηκών που προέκυψαν μεταγενέστερα από την ημερομηνία του. Σε αυτή την περίπτωση επικρατεί η γνωστοποίηση στο προσάρτημα όταν τα μη διορθωτικά γεγονότα μπορούν να επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

3.1.8.Τελική αξιολόγηση τεκμηρίων και έκδοση της Έκθεσης Ελέγχου

Το πρότυπο 700 αναλύει τη μορφή και το περιεχόμενο της έκθεσης ελέγχου, όπως και την ευθύνη του ελεγκτή να διαμορφώσει γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων. Η γνώμη του αυτή αναφέρεται για το αν οι οικονομικές καταστάσεις είναι καταρτισμένες σύμφωνα με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς. Προτού όμως γίνει αυτό ο ελεγκτής οφείλει να αποκτήσει σημαντική διασφάλιση για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη σφάλματα, στηριζόμενος στα κάτωθι :

- Στα αποκτηθέντα ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία πρέπει να κρίνονται ως επαρκή και κατάλληλα.
- Στο ότι τα μη διορθωμένα σφάλματα δεν είναι σημαντικής αξίας είτε μεμονωμένα είτε στο σύνολό τους.
- Στις εκτιμήσεις και αξιολογήσεις της διοίκησης που είναι σύμφωνες με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο.

Ο ελεγκτής πρέπει να εκφράζει μη διαφοροποιημένη άποψη όταν καταλαβαίνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι καταρτισμένες σύμφωνα με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς. Στην αντίθετη περίπτωση κατά την οποία ο ελεγκτής δεν μπορεί να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια ή τα τεκμήρια που συνέλεξε οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι οικονομικές καταστάσεις δεν είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, τότε πρέπει να διαφοροποιήσει τη γνώμη του στην έκθεση ελέγχου.

3.2. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Οι αναλυτικές διαδικασίες ¹⁴είναι ένα σύνολο αξιολογήσεων χρηματοοικονομικών πληροφοριών που προκύπτουν από αναλύσεις εύλογων σχέσεων μεταξύ χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών δεδομένων. Ο όρος εμπεριέχει επίσης την αναγκαία διερεύνηση εντοπισμένων διακυμάνσεων ή σχέσεων, οι οποίες είναι ασυνεπείς με άλλες σχετικές πληροφορίες ή διαφέρουν από τις προσδοκώμενες αξίες κατά ένα σημαντικό ποσό. Οι αναλυτικές διαδικασίες εξετάζουν τις μεταβολές των χρηματοοικονομικών πληροφοριών της οντότητας, καταρχήν σε σχέση με συγκριτικές πληροφορίες προηγούμενων περιόδων, κατά δεύτερον με τα αναμενόμενα αποτελέσματα της οντότητας, όπως αυτά προκύπτουν από προϋπολογισμούς, προβλέψεις ή και τις προσδοκίες του ελεγκτή, καθώς και από παρόμοιες πληροφορίες του κλάδου δραστηριότητας, όπως η σύγκριση του δείκτη πωλήσεων προς τους εισπρακτέους λογαριασμούς της οντότητας με τους αντίστοιχους μέσους όρους του κλάδου ή άλλων οντοτήτων συγκρίσιμου μεγέθους στον ίδιο κλάδο.

Οι αναλυτικές διαδικασίες επίσης εξετάζουν τις σχέσεις και τους συσχετισμούς μεταξύ στοιχείων χρηματοοικονομικών πληροφοριών που θα περίμενε κανείς να συμμορφώνονται με προβλέψιμο μοτίβο, το οποίο βασίζεται στην εμπειρία της οντότητας, όπως, παραδείγματος χάριν, το ποσοστό μικτού περιθωρίου κέρδους, αλλά και μεταξύ χρηματοοικονομικών πληροφοριών και σχετικών μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Ο ελεγκτής αξιολογεί τους χρηματοοικονομικούς δείκτες της ελεγχόμενης χρήσης καθώς και τη μεταβολή τους σε σχέση με τη προηγούμενη ελεγχόμενη χρήση.

¹⁴ «Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση», Πολυμήνης Β.(2013)

3.2.1. Σκοπός και έννοια της Χρηματοοικονομικής ανάλυσης

Η ανάλυση¹⁵ και η διερεύνηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μελετάει τις σχέσεις των οικονομικών στοιχείων που περιέχονται σε αυτές για δεδομένη χρονική στιγμή, άλλα και τις τάσεις τους για μια σειρά ετών. Αρχικά, επιλεγεί και υπολογίζει ορισμένες σχέσεις ανάμεσα στα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ανάλογα με την επιδιωκόμενη απόφαση, έπειτα κατατάσσει τα δεδομένα για να μπορεί να υπολογίσει τις μεταξύ τους σημαντικές σχέσεις και τέλος αξιολογεί και ερμηνεύει αυτές τις σχέσεις ανάλυση και διερεύνηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων βασίζεται στο συνδυασμό αριθμητικών εννοιών, οι όποιες από τη γενικότερη οικονομική σκοπιά, διακρίνονται σε:

1. τιμές η άξιες λογαριασμών,
2. ποσότητες αγαθών,
3. ήμερες ή μήνες (ταχύτητα) κυκλοφορίας και
4. σχετικούς αριθμούς ποσοτικής σύνθεσης, πηλίκων η βαθμών που εκφράζονται στατικά η δυναμικά, άλλα και συγκεκριμένα η αφηρημένα (αριθμοδείκτες).

Αυτός ο συνδυασμός αριθμητικών εννοιών μπορεί να αποκαλυφθεί μέσω της συγκριτικής ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Οι χρηστές των καταστάσεων μπορούν να διακρίνουν με ευχέρεια τις συγκριτικές μεταβολές των διαφόρων μεγεθών, αν τα μεγέθη διαδοχικών ετών εμφανιστούν σε διαδοχικές στήλες, έτσι προκύπτουν οι συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, όπου με τα ετήσια, εξαμηνιαία, τριμηνιαία στοιχεία συγκρίνονται εύκολα με τα αντίστοιχα προηγούμενων χρήσεων και οδηγούν σε κάποια συμπεράσματα που σχετίζονται με την τάση και τον ρυθμό τους διαχρονικά. Με αυτόν τον τρόπο λοιπόν έχουν την δυνατότητα να παρουσιαστούν και οι τρεις τύποι χρηματοοικονομικών καταστάσεων : ο ισολογισμός, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως και η κατάσταση ροής χρήματος.

Κατά την ανάλυση των συγκριτικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων εντοπίζονται δεδομένα τα οποία έχουν μεταβληθεί σημαντικά στην πάροδο των χρόνων, και αυτές οι σημαντικές μεταβολές αξιολογούνται ως προς το αν αποτελούν ευνοϊκές η δυσμενείς μεταβολές και ως προς το αν εκφράζουν κάποια γενικότερη επιχειρηματική η επενδυτική η χρηματοδοτική πολιτική της επιχείρησης. Κατά τον υπολογισμό των μεγεθών η ανάλυση και η διερεύνηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τα

¹⁵ Πολυμένης Β.(2013), *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση*, Σοφία ΑΕ Εκδόσεις

πρότυπα μεγέθη, εκείνα που θα έπρεπε να προκύπτουν στην ίδια χρονική στιγμή της μελέτης. Στους αριθμοδείκτες, η σχέση μεταξύ αριθμητή και παρονομαστή που άφορα στοιχεία του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως ή του προϋπολογιστικού ελέγχου μιας επιχείρησης, πρέπει να είναι λογική, κατανοητή και να μπορεί να επηρεάζει κάποιες αποφάσεις όπως για παράδειγμα ο αριθμοδείκτης της γενικής ρευστότητας. εμφανίζει στον αριθμητή τα στοιχεία του ενεργητικού με διάρκεια ζωής μέχρι 12 μήνες και στον παρονομαστή τα στοιχεία του παθητικού με διάρκεια ζωής μέχρι 12 μήνες, ενώ δείχνει αν η ρευστότητα της επιχείρησης ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες της. Αντίθετα μια σχέση με αριθμητή τους προμηθευτές και παρονομαστή τις αποσβέσεις των παγίων δεν είναι ούτε λογική, ούτε κατανοητή ούτε μπορεί να επηρεάσει κάποιες αποφάσεις. Είναι σημαντικό ότι η διάγνωση της χρηματοοικονομικής θέσης μιας επιχείρησης δεν απαιτεί τον υπολογισμό κάθε πιθανού αριθμοδείκτη αλλά την επιλογή των κάθε φορά κατάλληλων αριθμοδεικτών.

Η επιχείρηση, μέσω των αριθμοδεικτών, έχει τη δυνατότητα της γρήγορης επισκόπησης των βασικών οικονομικών δραστηριοτήτων της χωρίς να χρονοτριβεί με λεπτομέρειες που δεν αφορούν την ανάλυση που έχει σχεδιάσει. Τα πιθανά μειονεκτήματα που προκύπτουν από τη γενικότητα των αριθμοδεικτών αντισταθμίζονται από την απλότητα τους. Σε κάθε περίπτωση, ο αναλυτής θα πρέπει να διερευνά τους αριθμοδείκτες μέσω του οικονομικού και ανθρωπίνου περιβάλλοντος που δημιουργήθηκαν. Έτσι θα έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τα πιθανά μειονεκτήματα που κρύβουν οι αριθμοί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Γενικά, ο εξωτερικός έλεγχος για τη χρηματοοικονομική θέση μιας επιχείρησης εξετάζει την αξιοπιστία του εσωτερικού της ελέγχου που με τη σειρά του προσδιορίζει την αξιοπιστία των αριθμοδεικτών.

Τέλος, οι αριθμοδείκτες θα πρέπει να εξάγουν συμπεράσματα σχετικά με τις μελλοντικές ενέργειες της διοίκησης, δηλαδή το θεμέλιο λίθο στην ανάλυση και διερεύνηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πίνακας 2. Κατηγορίες Αριθμοδεικτών

Κύριες κατηγορίες αριθμοδεικτών

- Αριθμοδείκτες ρευστότητας
- Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας
- Αριθμοδείκτες βιωσιμότητας
- Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

3.2.2. Αριθμοδείκτες ρευστότητας

Ως ρευστότητα ¹⁶ορίζεται η ικανότητα της οικονομικής μονάδας να αποπληρώνει τις υποχρεώσεις της χωρίς να διαταράσσεται η εύρυθμη λειτουργία της, επίσης με τη σειρά της η έννοια της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας εκφράζει την δυνατότητα της επιχείρησης να αποπληρώνει έγκαιρα τις βραχυπρόθεσμες ή και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της μέσα από τη διάθεση στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Επειδή για τις βραχυπρόθεσμες και ιδιαίτερα τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις εξ' ορισμού προβλέπεται η εξόφληση τους σε σύντομη χρονική περίοδο η εμφάνιση της ανάλυσης ρευστότητας εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στο βραχυπρόθεσμο διάστημα. Επομένως αναφερόμενοι στην ανάλυση ρευστότητας το ενδιαφέρον εστιάζεται στη βραχυπρόθεσμη ρευστότητα. Η ρευστότητα είναι σημαντική καθώς όταν δεν επαρκεί οι επιχειρήσεις εμφανίζουν χρηματοδοτικές δυσκολίες και ενδεχομένως προβλήματα βιωσιμότητας. Κατά συνέπεια η σημασία της ρευστότητας αναδεικνύεται κατά κύριο λόγο όταν αυτή είναι περιορισμένη, επιχειρήσεις με ελλιπή ρευστότητα αναγκαστικά θα καταφύγουν σε διαφορές μορφές βραχυχρόνιας χρηματοδότησης με συνέπεια να αυξηθεί το χρηματοδοτικό τους κόστος και η δανειακή τους επιβάρυνση. Οι επιχειρήσεις που καθυστερούν ή αδυνατούν να εξοφλήσουν βραχυχρόνιες υποχρεώσεις είναι πιθανόν στο μέλλον να μην μπορούν να καλύπτουν τις άμεσες ανάγκες τους σε αγαθά ή υπηρεσίες καθώς δεν θα τους χορηγείται η αναγκαία πίστωση με συνέπεια να διαταραχτεί η απρόσκοπτη λειτουργία τους. Ακόμα χειρότερα επιχειρήσεις που αδυνατούν να καταβάλλουν αμοιβές στο προσωπικό όφειλες από φόρους ή εισφορές στο κράτος και τα ασφαλιστικά ταμεία η χρέη από τραπεζικό δανεισμό μπορεί να αντιμετωπίσουν νομικές συνέπειες απώλεια έλεγχου από πλευράς των μέτοχων ή και πτώχευση.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, προκύπτει ότι η ύπαρξη ρευστότητας ενδιαφέρει όχι μόνο τους πιστωτές της επιχείρησης αλλά και τους μετόχους της. Είναι σαφές ότι οι πιστωτές ενδιαφέρονται να εισπράξουν τις κάθε είδους απαιτήσεις τους από την επιχείρηση, ενώ οι μέτοχοι ενδιαφέρονται για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της απρόσκοπτης

¹⁶ Πολυμένης Β.(2013), *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση*, Σοφία ΑΕ Εκδόσεις

λειτουργίας της επιχείρησης. Όταν, η ρευστότητα είναι σε υπερεπάρκει για την κάλυψη των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων και λοιπών πληρωμών για τρέχουσες δαπάνες τότε η επιχείρηση θα μπορεί να αξιοποιήσει την ύπαρξη υψηλών διαθέσιμων προκειμένου να αυξήσει την κερδοφορία τους εκμεταλλευόμενη εμπορικές ή επενδυτικές ευκαιρίες. Η εκτίμηση της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας προκύπτει από τη σύγκριση αυτών των δύο δεδομένων των μέσων πληρωμής και των υποχρεώσεων προς πληρωμή. Η σύγκριση αυτή

μπορεί να γίνει είτε με τη μορφή απόλυτου μεγέθους είτε με τη μορφή κλάσματος αναδεικνύοντας το λόγο μεγέθους του ενός σε σχέση με το άλλο.

Αριθμοδείκτης Έμμεσης Ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης έμμεσης ρευστότητας υπολογίζεται διαιρώντας το κυκλοφορούν ενεργητικό δια τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις. (**έμμεση ρευστότητα = κυκλοφορούν ενεργητικό / βραχυχρόνιες υποχρεώσεις > 1**). Ο αριθμοδείκτης έμμεσης ρευστότητας δείχνει το πόσες φορές το κυκλοφορούν ενεργητικό καλύπτει τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις. για να θεωρείται ότι υπάρχει ρευστότητα θα πρέπει ο αριθμητής του κλάσματος να είναι μεγαλύτερος του παρονομαστή, δηλαδή το πηλίκο της διαίρεσης να είναι μεγαλύτερο της μονάδας. Με αυτόν τον τρόπο υποδεικνύεται ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό, αφού υπερκαλύπτει τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις, θα επαρκεί ρευστοποιούμενο για την αποπληρωμή τους.

Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης άμεσης ρευστότητας έρχεται να αντιμετωπίσει κάποιες από τις αδυναμίες του προηγούμενου δείκτη. Ο υπολογισμός του προκύπτει χρησιμοποιώντας δεδομένα ισολογισμού, αφήνοντας εκτός όμως κάποιες κατηγορίες λογαριασμών για τους οποίους εκτιμάται ότι υπάρχει καθυστέρηση στη ρευστοποίησή τους. Έτσι, ο παρόν δείκτης θεωρείται ένα αυστηρότερο μέτρο ρευστότητας σε σύγκριση με την έμμεση ρευστότητα. Ο αριθμοδείκτης της άμεσης ρευστότητας που εφαρμόζεται σε περιπτώσεις ανάλυσης εκείνων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που έχουν συνταθεί με βάση τα ΔΛΠ. (**άμεση ρευστότητα = απαιτήσεις + χρεόγραφα + διαθέσιμα / βραχυχρόνιες υποχρεώσεις**)

Η βασική διάφορα του δείκτη άμεσης ρευστότητας από αυτόν της έμμεσης ρευστότητας είναι ότι στον αριθμητή δεν περιλαμβάνονται τα αποθέματα. Οι λόγοι που δεν λαμβάνονται υπόψη τους τα αποθέματα έχουν να κάνουν με το χρόνο η τις πιθανές δυσχέρειες στη ρευστοποίησή τους. Σε επιχειρήσεις που πωλούν τα εμπορεύματά τους με πίστωση, τα αποθέματα είναι εκείνο το στοιχείο του κυκλοφορόντος ενεργητικού που χρειάζεται το μεγαλύτερο χρόνο για να γίνουν ρευστά, αφού τα πωληθέντα εμπορεύματα μετατρέπονται

σε εμπορικές απαιτήσεις και κατόπιν σε χρήμα. Σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, είδη αποθεμάτων όπως οι πρώτες και βοηθητικές ύλες, τα ημικατεργασμένα προϊόντα ή τα αναλώσιμα χρειάζονται ακόμα μεγαλύτερο χρόνο ρευστοποίησης αφού πρώτα θα πρέπει να μετατραπούν σε έτοιμα προϊόντα, τα οποία στη συνέχεια θα πρέπει να πωληθούν. **(άμεση ρευστότητα ≥ 1)** Αυτό βασίζεται στο σκεπτικό ότι τα διαθέσιμα, τα ρευστοποιούμενα χρεόγραφα και οι εισπράξεις των απαιτήσεων θα πρέπει να καλύπτουν πλήρως τις προς πληρωμή βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Ο δείκτης αυτός είναι αυστηρό μέτρο ρευστότητας. Ο αριθμητής του περιλαμβάνει μόνο τα ρευστά διαθέσιμα και τα χρεόγραφα, όχι αποθέματα και απαιτήσεις των οποίων η ρευστοποίηση μπορεί να καθυστερήσει κάποιες φορές. Τα χρεόγραφα (μετοχές, ομολογίες και κάποια χρηματοοικονομικά - επενδυτικά προϊόντα) θεωρούνται στοιχεία άμεσης ρευστότητας, ειδικά αν διαπραγματεύονται σε κάποια χρηματιστηριακή αγορά. ο παρονομαστής του δείκτη δε διαφοροποιείται σε σχέση με τον παρονομαστή του δείκτη άμεσης ρευστότητας. **(ταμειακή ρευστότητα: χρεόγραφα + διαθέσιμα / βραχυχρόνιες υποχρεώσεις $\geq 0,5$)**

3.2.3. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

Οι αριθμοδείκτες της κυκλοφοριακής ταχύτητας ¹⁷δείχνουν το πόσο γρήγορα ή αργά ανανεώνονται τα αποθέματα, εισπράττονται οι απαιτήσεις από τους πελάτες και εξοφλούνται οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές μιας οντότητας. Η αποτελεσματική είσπραξη των απαιτήσεων, η αποπληρωμή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και η ανανέωση των αποθεμάτων σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την ρευστότητα μιας επιχείρησης.

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απόθεμάτων

Ο δείκτης υπολογίζεται από την σχέση : **κόστος πωληθέντων / μέσος όρος αποθεμάτων περιόδου** Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές τα εμπορεύσιμα αποθέματα της μονάδας ανακυκλώνονται μέσα στη χρήση και χρησιμεύει επίσης στην αξιολόγηση της απόδοσης της πολιτικής πωλήσεων και διαχείρισης αποθεμάτων της επιχείρησης.

Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων

¹⁷ Πολυμένης Β.(2013), *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση*, Σοφία ΑΕ Εκδόσεις

Ο δείκτης φανερώνει πόσες φορές μέσα στη χρήση ανακυκλώνονται τα υπόλοιπα του λογαριασμού απαιτήσεις και είναι βοηθητικός στην αξιολόγηση των παραπάνω δεικτών ρευστότητας. Σε ημέρες δείχνει το διάστημα που απαιτείται για την είσπραξη / ρευστοποίηση των υπολοίπων αυτών. **Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ή ανακύκλωσης απαιτήσεων = πωλήσεις (καθαρές) / απαιτήσεις.** Με βάση τον αριθμοδείκτη της κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων μπορούμε να υπολογίσουμε και αυτόν της περιόδου εισπράξεων των απαιτήσεων, ο οποίος δείχνει πόσες μέρες χρειάζονται για να εισπράξει μια οντότητα τα χρήματά της, από την στιγμή που θα πουληθεί το αγαθό ή η υπηρεσία στο πελάτη της και θα δημιουργηθεί έτσι η απαίτηση της μέχρι και τη στιγμή της είσπραξης, της απαίτησής της.

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων δείχνει πόσες φορές μέσα στη χρήση η επιχείρηση εξοφλεί τις υποχρεώσεις της προς τους προμηθευτές της, επιπλέον εκφράζει και την πιστωτική πολιτική της επιχείρησης προς τους προμηθευτές της. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση : **κόστος πωληθέντων / (προμηθευτές και γραμμάτια πληρωτέα)**

Επίσης, δείχνει τον αριθμό των ημερών που η επιχείρηση καθυστερεί να πληρώσει τους προμηθευτές της, για την οντότητα όσες περισσότερες είναι οι ημέρες τόσο το καλύτερο, διότι με αυτόν τον τρόπο τα διαθέσιμα μένουν μεγαλύτερο διάστημα στο ταμείο της και έτσι μπορεί να τα χρησιμοποιήσει αποδοτικά σε άλλες δραστηριότητες της αλλά και να αυξήσει τη ρευστότητα της.

3.2.4. Αριθμοδείκτες διάρθρωσης και βιωσιμότητας

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας συμβάλλουν στη εκτίμηση της ικανότητας της επιχείρησης να ανταπεξέλθει στις τρεχούμενες υποχρεώσεις της¹⁸. Το χρονικό πλαίσιο της προοπτικής που προσφέρουν είναι αρκετά περιορισμένο ίσως δε και όχι τόσο χρήσιμο, στην περίπτωση κατά την οποία τα συμπτώματα ανεπαρκούς βραχυπρόθεσμης ρευστότητας πηγάζουν από και συνδέονται με την εξυπηρέτηση των κεφαλαίων της μονάδος, όπως αυτά έχουν ήδη διαρθρωθεί στη δεδομένη κεφαλαιακή δομή της επιχείρησης και όχι με προσωρινές

¹⁸ Πολυμένης Β.(2013), *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση*, Σοφία ΑΕ Εκδόσεις

καταστασεις που περιορίζονται και έχουν σχέση με τη διάρθρωση και διαχείριση των βραχυπροθεσμων στοιχείων της. Η κεφαλαιακή δομή της επιχείρησης έχει μεγαλύτερη επίπτωση στη (μακροπρόθεσμη) βιωσιμότητα τούτης και είναι θέμα σχεδιασμού, και επομένως και ευχέρειας, με μακροπρόθεσμη προοπτική ως προς την επαλήθευση της ορθότητας της η μη εν αντιθέσει με τη βραχυπρόθεσμη ρευστότητα της οποίας η αντιμετώπιση και οι οποίες διαρθρώσεις επιβάλλεται να γίνονται αμέσως και η οποία, επομένως, δεν θα πρέπει να έχει καθοριστική σχέση και επίπτωση στη (μακροπρόθεσμου ορίζοντα) βιωσιμότητα μιας σωστά δομημένης επιχείρησης.

Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά κεφάλαια

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση: **ίδια κεφαλαία / σύνολο παθητικού (<1)** Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τη σχέση των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης προς το σύνολο των κεφαλαίων της και υπολογίζεται διαιρώντας το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης με το σύνολο του παθητικού ή ενεργητικού της στον ισολογισμό. Η σχέση των ιδίων και συνολικών κεφαλαίων σε μια επιχείρηση εξαρτάται (από ένα επίπεδο και περά) από την προσωπικότητα της συγκεκριμένης επιχείρησης, του αντικειμένου της, της θέσης της στην ευρύτερη αγορά άλλα και της σημασίας της στην οικονομία και στην κοινωνία στην οποία ανήκει, της νομικής της μορφής, (ΑΕ, ΕΠΕ, κ.λπ.) καθώς και του καθεστώτος που διέπει και επηρεάζει (ενισχύει πολλές φορές) το βαθμό και τον τρόπο χρηματοδότησης επιχειρήσεων σε μια χώρα (επιχορηγήσεις, κρατικές εγγυήσεις κ.λπ.) σε μια σύγκριση, θα πρέπει να απομονώνονται οι διάφορες που δημιουργούνται από τους ιδιάζοντες αυτούς Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται, μαζί με άλλους συγγενείς δείκτες, κυρίως στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης χρησιμεύει, επίσης, στην εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας μιας μονάδος δίνοντας ένα μέτρο κάλυψης που μπορούν να προσφέρουν οι ιδιοκτήτες στους πιστωτές από την άλλη μεριά, η σχέση των ιδίων προς σύνολο κεφαλαίων δίνει και μια εικόνα της αυτονομίας που μπορεί να έχει μια επιχείρηση και της ανεξαρτησίας της από τα δανεικά κεφαλαία και άλλους πιστωτές. ταυτόχρονα, όμως, φαίνεται αντίστοιχα και το επίπεδο κεφαλαιακής μόχλευσης στο οποίο διατηρεί την επιχείρηση η διοίκηση της. στην τελευταία αυτή περίπτωση θα υποκρυφθεί και η αποτελεσματικότητα η μη της διοίκησης να εκμεταλλευτεί το περιθώριο για περαιτέρω μόχλευση και να βελτίωση έτσι την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων. θα μπορούσαμε να πούμε, επίσης, οτι ένας υψηλός δείκτης των ιδίων προς σύνολο κεφαλαίων τουλάχιστον δεν προδιαθέτει αρνητικά για την ρευστότητα στα επόμενα χρονιά αφού από την πλευρά των (χαμηλού ύψους) ξένων κεφαλαίων η πίεση για ταμιακές εκροές εξυπηρέτησης τους θα είναι χαμηλή και αντιμετωπίσιμη, ειδικά σε περιόδους χαμηλής κερδοφορίας.

Αριθμοδείκτης ξένων κεφαλαίων προς ίδια κεφαλαία

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση : **υποχρεώσεις / ίδια κεφαλαία**. Ο αριθμοδείκτης φανερώνει τη σχέση των ιδίων προς ξένα κεφαλαία και πιο συγκεκριμένα το επίπεδο κεφαλαιακής μόχλευσης της επιχείρησης όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης (και πάνω από τη μονάδα), τόσο υποχρεωμένη είναι η επιχείρηση η τόσο υψηλότερο το επίπεδο άσκησης κεφαλαιακής μόχλευσης.

Όπως υπολογίζεται, διαιρώντας το σύνολο των υποχρεώσεων με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων στον ισολογισμό. Αναφορικά με την παρουσία στον αριθμητή του κλάσματος όλων των υποχρεώσεων θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι πολλές από αυτές τις υποχρεώσεις δεν προέρχονται από κανονικό δανεισμό αλλά τούτες εκδηλώνονται αυτόματα και παράλληλα με ορισμένες δραστηριότητες της επιχείρησης. Έτσι, για παράδειγμα, παράλληλα με τις αγορές η και την παράγωγη μιας επιχείρησης εμφανίζονται και οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές και το προσωπικό και τα ασφαλιστικά ταμεία τούτων ενώ παράλληλα με τις πώλησης δημιουργούνται και οι υποχρεώσεις για φόρους που επιχείρηση εισπράττει για λογαριασμό του κράτους. Οι δικαιούχοι αυτών των υποχρεώσεων δεν συνιστούν πάρα αυτόματες (αν και ανεπίσημες) πηγές χρηματοδότησης και μάλιστα χωρίς κανένα συμβατικό κόστος η περιορισμό ως προς το ύψος. Οι προνομιούχες μετοχές, επίσης, αποτελούν μιας ενδιάμεσης μορφής, ουσιαστικά, χρηματοδότηση η οποία έχει χαρακτηριστικά και των ιδίων και των ξένων κεφαλαίων. Η τελευταία αυτή πηγή των κεφαλαίων μπορούμε να πούμε ότι αντιμετωπίζεται ανάλογα με τους Όρους που διέπουν την κάθε περίπτωση έκδοσης προνομιούχων μετόχων και οι όποιοι όροι μπορούν να περιέχουν αρκετούς ανάλογα με τη θέση της εταιρίας στην κεφαλαιακή αγορά.

Επίσης, ένας άλλος παράγοντας που θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν στον υπολογισμό του δείκτη είναι ο πληθωρισμός ο οποίος επηρεάζει τη σχέση των ιδίων προς ξένα κεφαλαία υπέρ των ιδίων κεφαλαίων αφού οι υποχρεώσεις αφαιρούνται στη σταθερή ονομαστική τους αξία από το σύνολο του αναπροσαρμοσμένου για τον πληθωρισμό ενεργητικού αφήνοντας έτσι και στα ίδια κεφαλαία όλη την αναπροσαρμογή/υπεράξια.

Αριθμοδείκτης κάλυψης τόκων

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση : **(αποτέλεσμα προ φόρων + χρέη/κα έξοδα) / ετήσια χρέη/κα έξοδα**. Αυτός ο αριθμοδείκτης δείχνει τη σχέση του εισοδήματος προ φόρων με τα χρηματοοικονομικά έξοδα της χρήσης και υπολογίζεται προσθέτοντας στο ετήσιο προ φόρων αποτέλεσμα τα χρηματοοικονομικά έξοδα και τα δυο μεγέθη από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως. Αρχικά, στην εκτίμηση της δυνατότητας της επιχείρησης να δημιουργεί αρκετά έσοδα για να μπορεί να πληρώνει τα

έξοδα τα οποία έχουν νομική η ουσιαστική προτεραιότητα, όπως μισθοί, εργοδοτικές εισφορές, ά ύλες και βεβαίως, στη συνέχεια, τα χρηματοοικονομικά.

Ο δείκτης ως μειονεκτήματα έχει την περιορισμένη σημασία αφού εξετάζει τη λογιστική και όχι την ταμιακή ικανότητα της επιχείρησης να ανταπεξέλθει μέχρι και τα χρηματοοικονομικά της έξοδα της. Κανονικά θα έπρεπε στον αριθμητή να προστίθενται και οι αποσβέσεις αν και τότε στο δείκτη αναμιγνύεται λογιστική με ταμιακή ενδεικτικότητα απομακρυσμένοι από την εισοδηματική ενδεικτικότητα και τη μακροχρόνια ρευστότητα και δημιουργώντας, ταυτόχρονα, και πρόβλημα συγκρισιμότητας στη χρήση διακλαδικών δεικτών/ πρότυπων αφού αυτοί είναι δυνατόν να υπολογίζονται διαφορετικά.

3.2.5. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας

Η έννοια της αποδοτικότητας αναφέρεται στην ικανότητα μιας επιχείρησης να δημιουργεί κέρδη¹⁹. Η ικανότητα δημιουργίας κερδών ενδιαφέρει τους μετόχους τους πιστωτές τη διοίκηση και γενικά τους εργαζομένους σε μια επιχείρηση. Οι μέτοχοι ενδιαφέρονται να γνωρίζουν την αποδοτικότητα μιας επιχείρησης είτε για να επιλέξουν τις μετοχές της ως επένδυση είτε για να αποφασίσουν εάν θα τις διατηρήσουν στο χαρτοφυλάκιο τους καθώς αυξήσεις της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης σχετίζονται με αυξήσεις του πλούτου των μετόχων. Οι διάφοροι πιστωτές ενδιαφέρονται να γνωρίζουν την ικανότητα μιας επιχείρησης να εξυπηρετεί τις υποχρεώσεις της προκειμένου να βοηθούν στις αποφάσεις χορήγησης πιστώσεων. Η διοίκηση μιας επιχείρησης συνήθως αμείβεται με βάση τις επιτεύξεις της και την καλύτερη ένδειξη για τις επιτεύξεις της παρέχουν οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας. Η διοίκηση επίσης θέτει στόχους για την επιλογή επενδυτικών προγραμμάτων οι οποίοι συνήθως εκφράζονται με την μορφή αναμενόμενης αποδοτικότητας των επενδύσεων ο δε έλεγχος επίτευξης αυτών των στόχων εξετάζει αποκλίσεις από επιθυμητούς βαθμούς αποδοτικότητας. Γενικά μια επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί αριθμοδείκτες αποδοτικότητας στις φάσεις προγραμματισμού των διάφορων επενδύσεων ελέγχου και αμοιβής των υπεύθυνων στελεχών.

¹⁹ Πολυμένης Β.(2013), *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση*, Σοφία ΑΕ Εκδόσεις

Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση : **αποδοτικότητα συνόλου κεφαλαίων = (καθαρά κέρδη + τόκοι έξοδα) / σύνολο ενεργητικού** . Τα καθαρά κέρδη προκύπτουν μετά την αφαίρεση όλων των σχετικών εξόδων που θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τους φόρους εισοδήματος τους φόρους που δεν έχουν ενσωματωθεί στο λειτουργικό κόστος και τις αμοιβές του διοικητικού συμβούλιου τα οποία το ελληνικό γενικό λογιστικό σχέδιο εμφανίζει στην κατάσταση διάθεσης κερδών. Συχνά όμως οι φόροι δεν θεωρούνται έξοδο και αγνοούνται από τους αναλυτές κατά τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας με σκοπό την εικονική βελτίωση τους κάτι το οποίο θα πρέπει πάντα να λαμβάνει υπόψη ο χρηστής μιας έκθεσης η οποία βασίζεται σε ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων. Τα κέρδη μιας επιχείρησης περιλαμβάνουν και το έκτακτο αποτέλεσμα. το έκτακτο αποτέλεσμα κατά το γενικό ελληνικό σχέδιο περιλαμβάνει συναλλαγματικές διαφορές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και κέρδη η ζημίες από πώλησης πάγιων οι οποίες συνήθως σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης καθώς επίσης κέρδη η ζημίες που συμβαίνουν σπάνια και δε σχετίζονται με την κατεξοχήν λειτουργία της επιχείρησης όπως ζημίες από φυσικές καταστροφές.

Αριθμοδείκτης μικτού κέρδους

Ο αριθμοδείκτης του μικτού κέρδους μας δείχνει το ποσοστό του μικτού κέρδους που έχει μια επιχείρηση από τις πώλησης των προϊόντων και υπηρεσιών της. Δηλαδή προσδιορίζει και εξαρτάται άμεσα από αυτόν ο βαθμός με τον οποίο καλύπτονται τα έξοδα για την επίτευξη των πωλήσεων καθώς και το περιθώριο του καθαρού κέρδους που μπορεί να πετύχει. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση : **(μικτά κέρδη εκμετάλλευσης / καθαρές πώλησης) * 100**

Αριθμοδείκτης καθαρού/ λειτουργικού περιθωρίου κέρδους

Ο αριθμοδείκτης της αποδοτικότητας του καθαρού η λειτουργικού περιθωρίου κέρδους μας δείχνει το ποσοστό καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση από τις πώλησης των προϊόντων η υπηρεσιών της, επομένως μας φανερώνει την αποδοτικότητα των πωλήσεων της. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από την παρακάτω σχέση : **Λειτουργικό περιθώριο κέρδους = (κέρδη προ φόρων & τόκων/ πώλησης) * 100** . Εκφράζει το ποσοστό των λειτουργικών κερδών επί των πωλήσεων. Ένα υψηλό λειτουργικό περιθώριο κέρδους συμβάλλει στην κάλυψη του χρηματοοικονομικού κόστους της εταιρίας και αποτελεί ένδειξη φερεγγυότητας προς τους πιστωτές της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο-ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ-ANALYTICAL PROCEDURES

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, θα παραθέσουμε την μελέτη περίπτωσης, αναφορικά με την ανώνυμη εταιρεία ΑΑΑ. Το παρόν κεφάλαιο αποτελεί ποιοτική έρευνα δηλαδή την υλοποίηση των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω στο θεωρητικό πλαίσιο σχετικά με την εφαρμογή ελεγκτικών αναλυτικών διαδικασιών και προγραμματισμού του ελέγχου. Η ποιοτική έρευνα αποτελεί όχι μόνο μια ερευνητική μεθοδολογία που η χρήση της διαρκώς αποκτά όλο και μεγαλύτερη σπουδαιότητα, αλλά και μια μεθοδολογία που είναι ιδιαίτερα σχετική με τη διαδικασία του ελέγχου και χρήσιμη για τη διερεύνηση της. Τα χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας είναι η κατανόηση και η ερμηνεία των εμπειριών και πεποιθήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, ο ερευνητής χρειάζεται να ακολουθήσει τα ακόλουθα έξι βήματα: (α) καθορισμός του αντιληπτικού περιγράμματος, (β) σχηματισμός της ερευνητικής ερώτησης, (γ) ορισμός του δείγματος, (δ) αποσαφήνιση της μεθόδου συγκέντρωσης των δεδομένων, (ε) παρουσίαση της μεθόδου ανάλυσης των δεδομένων και (στ) συγκεκριμενοποίηση του τρόπου παρουσίασης και συγγραφής. Τα έξι αυτά βήματα στο παρόν μοντέλο διεξαγωγής και αξιολόγησης της ποιοτικής έρευνας έχουν μια λογική διάρθρωση, συγκεκριμένο χαρακτήρα και ορισμένη μορφή, ώστε να εξυπηρετούνται και να επιτυγχάνονται οι σκοποί της ποιοτικής έρευνας. Ειδικότερα, λήφθηκαν οι πληροφορίες από την οντότητα έπειτα από επίσκεψη στα γραφεία της, αναλύθηκαν οι μεταβολές που ξεπερνούσαν το ορισμένο επίπεδο σημαντικότητας, οι αριθμοδείκτες που σχετίζονται με την αποδοτικότητα, την ρευστότητα και την βιωσιμότητα της ελεγχόμενης οντότητας. Επιπρόσθετα, ορίστηκαν τα ρίσκα στα κονδύλια που θα εξεταστούν με περαιτέρω ελεγκτικές διαδικασίες και οι ισχυρισμοί που φέρουν τα κονδύλια με βάση τη διοίκηση. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι για τα κονδύλια που δεν φέρουν ρίσκα η όποια μεταβολή τους επηρεάζει την εικόνα των Οικονομικών Καταστάσεων. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, συλλέχθηκαν μέσα από την ιστοσελίδα της εταιρείας και από προσωπικές συναντήσεις με τα αρμόδια τμήματα της εταιρείας.

4.2 Μελέτη περίπτωσης

Για τους σκοπούς του ελέγχου αναλύθηκαν οι μεταβολές στα κονδύλια της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης και της Κατάστασης αποτελεσμάτων. Πραγματοποιήθηκαν προκαταρκτικές αναλυτικές διαδικασίες για να αξιολογήσουν αν υπάρχουν ασυνήθεις ή μη αναμενόμενες σχέσεις.

Η αναλυτική επισκόπηση πρέπει να πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία γραμμής Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων χρησιμοποιώντας το κατώτατο όριο που καθορίζεται σύμφωνα με το ουσιώδες μέγεθος. Ωστόσο, το χρησιμοποιούμενο όριο δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το όριο για την Αναλυτική Επισκόπηση που καθορίζεται σε επίπεδο Εταιρείας, ο οποίος για τον έλεγχο της 31ης Δεκεμβρίου 2017 ορίζεται στο ποσό 2 εκ. για το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης Ευρώ 2.000.000 (σε απόλυτη τιμή) , το επίπεδο ασήμαντων λαθών ανέρχεται σε 190χιλ.

Συν τοις άλλοις, αξιολογήθηκαν αν υπάρχουν ενδείξεις που θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητα της. Από τον έλεγχο δεν εντοπίστηκαν απροσδόκητες σχέσεις, ούτε παράγοντες που θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Παρακάτω αναλύθηκαν τα κονδύλια των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων στα οποία η μεταβολή τους μεταξύ των χρήσεων 2016 και 2017 ξεπερνάει τα 2εκ. (ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης) .Παρατίθενται σχόλια-παρατηρήσεις του ελεγκτή:

a) Οι υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία ανέρχονται σε επίπεδο Εταιρείας σε Ευρώ 1,43εκ .

b) Τα χρηματοοικονομικά έξοδα μειώθηκαν κατά Ευρώ 512χιλ, και η μεταβολή οφείλεται κυρίως λόγω των κατωτέρω:

i) στη μείωση των τόκων του ομολογιακού δανείου κατά ποσό Ευρώ -739χιλ, λόγω εξόφλησης δόσεων.

ii) στην αύξηση κατά ποσό Ευρώ 546χιλ των τόκων χρηματοδότησης των βραχυπρόθεσμων δανείων λόγω αύξησης μέρους του βραχυπρόθεσμου δανεισμού.

iii) στη μείωση των τόκων για leasing και λοιπών τόκων κατά ποσό Ευρώ -308χιλ.

iv) μειώσεις λοιπών χρηματοοικονομικών εξόδων, ποσό Ευρώ -11χιλ.

c) Το μικτό κέρδος ως ποσοστό των πωλήσεων μειώθηκε κατά 3% περίπου σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο από 25% σε 22% περίπου. Ο κύριος λόγος μείωσης του μικτού περιθωρίου, οφείλεται κυρίως στην αύξηση του κόστους παραγωγής της, ως αποτέλεσμα της

αύξησης του κόστους αγοράς της α' ύλης . Ειδικότερα, η α' ύλη, αυξήθηκε κατά 28% περίπου σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

d) Τα κέρδη ως προς τον κύκλο εργασιών εμφανίζονται αυξημένα σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο σε 5% περίπου.

Τα έξοδα διοίκησης ανήλθαν σε 2% του κύκλου εργασιών ενώ στην περυσινή αντίστοιχη περίοδο ανήλθαν σε 3% επί του κύκλου εργασιών (Η μείωση οφείλεται στο γεγονός ότι φέτος οι αμοιβές διοίκησης μειώθηκαν κατά Ευρώ 1εκ περίπου σε σχέση με πέρυσι),

Τα έξοδα διάθεσης εμφανίζουν μείωση ως ποσοστό του τζίρου σε 10% στις 31.12.17, από 11% στις 31.12.16, και αυτό οφείλεται κυρίως στη μείωση των εξόδων διάθεσης. Τα λοιπά λειτουργικά έξοδα εμφανίζουν μείωση κατά ποσό Ευρώ 7.411χιλ σε σχέση με την 31.12.16, λόγω μεγαλύτερης πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων που διενεργήθηκε λόγω του πελάτη X και του πελάτη Y στην αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

e) Ο κύκλος εργασιών παρουσιάζει αύξηση κατά Ευρώ 10,27εκ περίπου η οποία και οφείλεται στην αύξηση των πωλήσεων στην ελληνική αγορά και επίσης λόγω της έναρξης συνεργασίας με τον όμιλο K,

f) Τα ενσώματα πάγια ανέρχονται με 31.12.17 σε Ευρώ 247.696χιλ και αφορούν τα ακόλουθα:

i) Γήπεδα-Οικόπεδα με αξία Ευρώ 11.293χιλ. Τα πάγια αυτά όπως και τα κτίρια, έχουν αναγνωρισθεί με επιμέτρηση τους στην εύλογη αξία από την εκτιμητική εταιρία , βάσει μελέτης που πραγματοποιήθηκε την 31.12.16.

ii) Κτίρια με αξία κτήσης Ευρώ 60.602χιλ.

iii) Ο μηχανολογικός εξοπλισμός της Εταιρίας με αξία κτήσης Ευρώ 256.986 χιλ .

iv) Ο λοιπός εξοπλισμός ανέρχεται σε Ευρώ 2.494 χιλ .

v) Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση ανέρχονται σε Ευρώ 34.552 χιλ .

g) Οι προμηθευτές και λοιπές εμπορικές υποχρεώσεις ανέρχονται με 31.12.17 σε Ευρώ 49,523εκ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά Ευρώ 11,4εκ σε σχέση με την 31.12.16.

Η αύξηση της υποχρέωσης κατά Ευρώ 11,441εκ σε σχέση με την 31.12.16 οφείλεται:

i) κατά ποσό Ευρώ 9,4εκ στην αύξηση της υποχρέωσης προς παραγωγούς για την αγορά α ύλης,

ii) κατά ποσό Ευρώ 1,7εκ λόγω της αύξησης των αγορών αποθεμάτων και παγίων για την κατασκευή του εργοστασίου,

iii) κατά ποσό Ευρώ 0,3εκ σε λοιπές αυξήσεις.

h) Το ποσό Ευρώ 11.770χιλ της 31.12.17 αναλύεται ως ακολούθως:

1. Κατά ποσό Ευρώ 3.600χιλ αφορά την υποχρέωση για μερίσματα πληρωτέα προς τους μετόχους,
2. Κατά ποσό Ευρώ 752χιλ αφορά κυρίως την υποχρέωση μισθοδοσίας προς το προσωπικό ,
2. Κατά ποσό Ευρώ 787χιλ αφορά την υποχρέωση προς ασφαλιστικούς οργανισμούς,
3. Κατά ποσό Ευρώ 5.797χιλ αφορά το σύνολο των μεταβατικών λογαριασμών παθητικού ,
4. Λοιποί λογαριασμοί υποχρεώσεων ποσού Ευρώ 834χιλ.

Η αύξηση του κονδυλίου κατά ποσό Ευρώ 5.437χιλ οφείλεται κυρίως στις προβλέψεις για δαπάνες marketing , και κατά ποσό Ευρώ 11χιλ σε αύξηση των λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

i) Ο φόρος εισοδήματος της τρέχουσας χρήσης αφορά τα ακόλουθα:

- 1) Αναβαλλόμενο φορολογικό έξοδο Ευρώ 102χιλ και,
- 2) Ο Τρέχον φόρος ο οποίος ανήλθε με 31.12.17 σε Ευρώ 3.000χιλ

j) Τα αποθέματα του Ομίλου εμφανίζουν αύξηση κατά ποσό Ευρώ 19.043χιλ.

k) Οι πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις ανέρχονται με 31.12.17 σε Ευρώ 68,2εκ και οφείλεται στο γεγονός ότι οι πωλήσεις στην περίοδο 31.12.17 εμφανίζουν αύξηση κατά ποσοστό 10% περίπου σε σχέση με την 31.12.16.

l) Οι λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις παρουσιάζουν μείωση κατά Ευρώ 2.439χιλ.

Με 31.12.17 το υπόλοιπο του λογαριασμού ανέρχεται σε Ευρώ 23,9εκ από το οποίο:

- i) απαίτηση επιστροφής ΦΠΑ και από επιχορηγήσεις από ελληνικό δημόσιο, Ευρώ 11,6εκ ,
- ii) ποσό Ευρώ 2,9εκ αφορά προκαταβολές φόρου εισοδήματος ,
- iii) χρεωστικά υπόλοιπα προμηθευτών για την αγορά παγίων και προκαταβολές για την αγορά αποθεμάτων Ευρώ 7,2εκ ,
- iv) προβλέψεις για επισφαλείς χρεώστες Ευρώ -1,9εκ.
- vi) μεταβατικοί ενεργητικού ποσό Ευρώ 1,1εκ.
- vii) λοιπές απαιτήσεις (κυρίως χρεώστες διάφοροι) Ευρώ 3εκ.

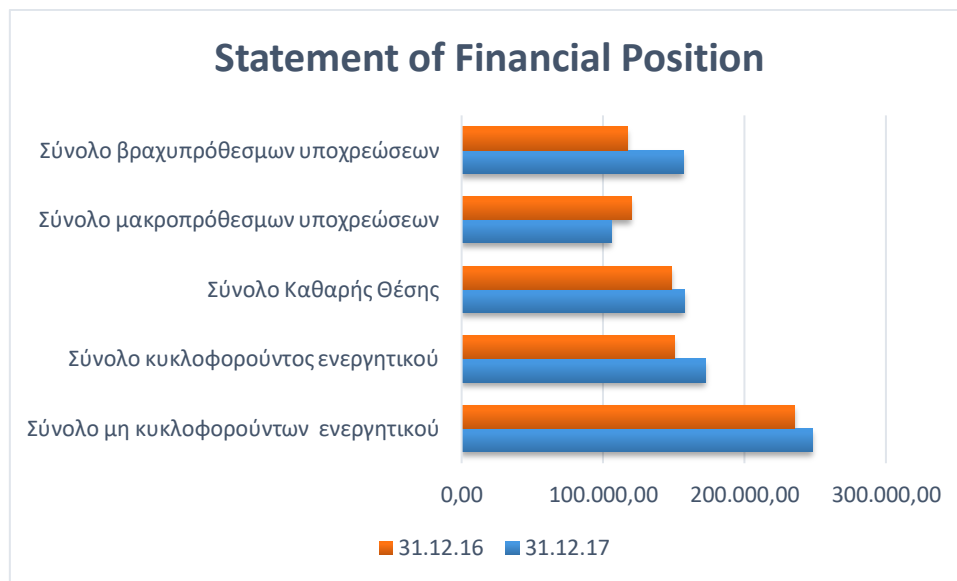
m) Τα αποθεματικά εμφανίζουν αύξηση κατά Ευρώ 4.084χιλ σε σχέση με την 31.12.16.

n) Οι μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις ανέρχονται συνολικά σε Ευρώ 113εκ ενώ οι βραχυπρόθεσμες δανειακές σε Ευρώ 63εκ. Ο συνολικός δανεισμός εμφανίζει αύξηση κατά Ευρώ 8,3εκ περίπου.

Πίνακας 3. Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής θέσης (σε ποσό χιλιάδες €)	31.12.17	31.12.16	Μεταβολή	%	Σχόλια	Μεταβολή μεγαλύτερη από 2εκ.	Κίνδυνοι	Assertions
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ								
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού								
Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια	247.697	235.088	12.608	5,36	{f}	yes	1	Accuracy, Completeness
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	213	200	13	6,35		no	n/a	n/a
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	55	59	-4	-7,01		no	n/a	n/a
Σύνολο μη κυκλοφορούντων ενεργητικού	247.965	235.348						
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία								
Αποθέματα	75.756	56.713	19.043	33,58	{j}	yes	2	Occurrence, Completeness, Cutoff, Valuation and Allocation
Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις	68.294	63.434	4.856	7,66	{k}	yes	3	Valuation and Allocation, Accuracy
Λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις	23.951	26.390	-2.440	-9,24	{l}	yes	n/a	n/a
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	4.367	3.869	498	12,85		no	4	Completeness
Σύνολο κυκλοφορούντων ενεργητικού	172.367	150.407						
Σύνολο Περιουσιακών στοιχείων	420.331	385.754						
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ								
Ίδια Κεφάλαια								
Μετοχικό Κεφάλαιο	-11.672	-11.672	0,00	0,00		no	n/a	n/a
Αποθεματικά	-106.696	-102.612	-4.084	3,98	{m}	yes	n/a	n/a
Αποτελέσματα εις νέο	-35.731	-30.943	-4.784	15,47		yes	n/a	n/a
Δικαιώματα μειοψηφίας	-3.423	-3.280	-144	4,38		no	n/a	n/a
Σύνολο Καθαρής Θέσης	-157.521,5	-148.506,9						
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις								
Μακροπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	-87.164	-101.962	14.799	-14,51	{n}	yes	5	Completeness
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	-3.236	-3.031	-205	6,78		no	6	Rights and Obligations, Completeness
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	-12.857	-12.784	-73	0,57		no	n/a	n/a
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	-1.433	-1.242	-191	15,41	{a}	no	n/a	n/a
Προβλέψεις	-1.123	-1.090	-33	3,00		no	n/a	n/a

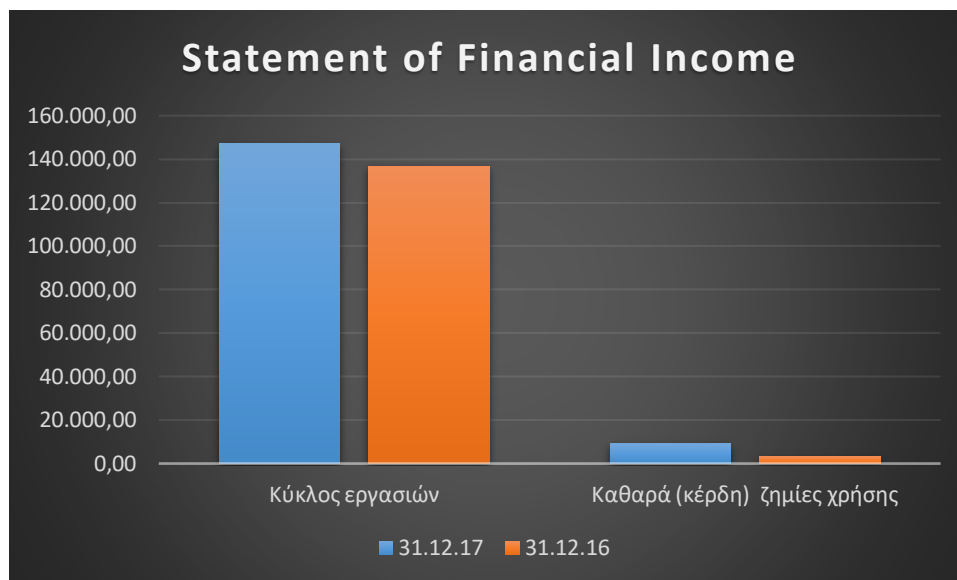
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	-105.812,4	-120.108,3						
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις								
Προμηθευτές και λοιπές εμπορικές υποχρεώσεις	-49.523	-38.080	-11.440	30,04	{g}	yes	7	Occurrence, Completeness
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	-5.381	-5.640	259	-4,59		no	8	Accuracy, Completeness
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	-63.133	-43.783	-19.350	44,20	{n}	yes	9	Completeness
Μακροπρόθ. υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	-26.051	-22.319	-3.732	16,72	{n}	yes	10	Completeness
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	-1.138	-980	-157	16,05		no	n/a	n/a
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	-11.771	-6.335	-5.437	85,83	{h}	yes	n/a	n/a
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	-156.997,1	-117.138,1						
Σύνολο υποχρεώσεων	-262.809,5	-237.246,5						
Σύνολο Καθαρής Θέσης και Υποχρεώσεων	-420.331,0	-385.753,4						

Διάγραμμα 1 Διάγραμμα Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης

Πίνακας 4. Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Κατάσταση αποτελεσμάτων (σε ποσό χιλιάδες €)	31.12.17	31.12.16	Μεταβολή	%	Σχόλια	Μεταβολή μεγαλύτερη από 2εκ.	Κίνδυνοι	Assertions
Αποτελέσματα								
Κύκλος εργασιών	-147.035,22	-136.768,55	10.267	-7,51	{e}	yes	11	Completeness, Accuracy
Κόστος πωληθέντων	114.104,16	102.760,70	-11.343	-11,04		yes	12	Completeness, Accuracy, Cutoff
Μικτό κέρδος	-32.931,06	-34.007,86	-1.076	3,17				
Άλλα έσοδα	-717,80	-682,66	35	-5,15	{d}	no	n/a	n/a
Έξοδα διάθεσης	14.355,35	15.022,79	667	4,44		no	13	Completeness
Έξοδα διοίκησης	2.872,19	3.932,37	1.060	26,96		no	n/a	n/a
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	914,88	8.325,55	7.410	89,01		yes	n/a	n/a
Κέρδη	-15.506,45	-7.409,82	8.096	5,42				
Χρηματοοικονομικά έσοδα	-41,54	-125,05	-83	66,78		no	n/a	n/a
Χρηματοοικονομικά έξοδα	3.234,26	3.746,69	512	13,68	{b}	no	n/a	n/a
Κέρδη προ φόρων	-12.313,73	-3.788,18	8.525					
Φόρος εισοδήματος περιόδου	3.211,23	563,40	-2.647	-469,97	{i}	yes		
Καθαρά (κέρδη) ζημίες χρήσης	-9.102,50	-3.224,78						
Έξοδα διάθεσης προς πωλήσεις	10%	11%						
Έξοδα διοίκησης προς πωλήσεις	2%	3%						

Διάγραμμα 2 Διάγραμμα Κατάστασης Αποτελεσμάτων

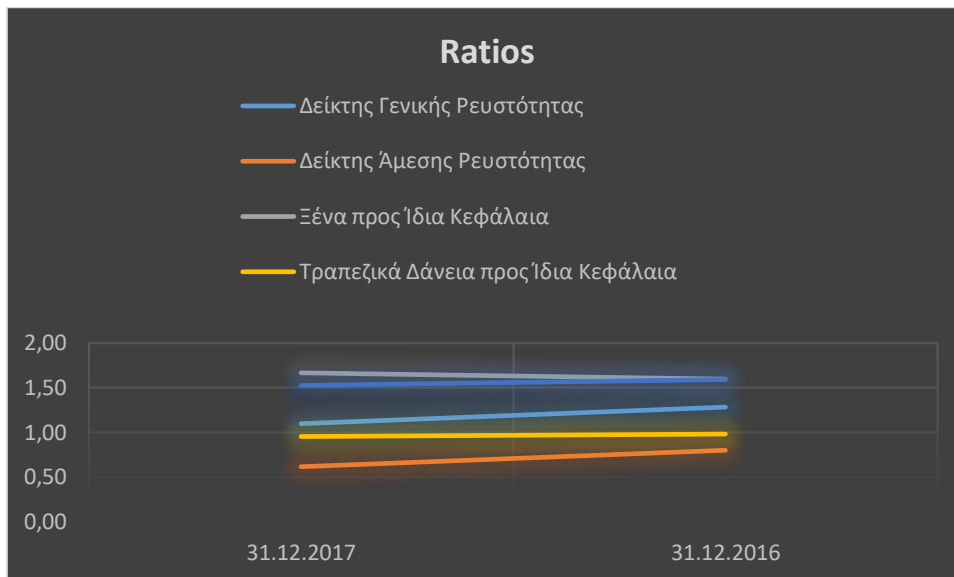
Πίνακας 5. Κίνδυνοι

Κίνδυνοι που προκύπτουν κατά το προγραμματισμό του ελέγχου οικονομικών καταστάσεων	
1	<p>1. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι λάθος αποτυπωμένα, καθώς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι προσθήκες της χρήσης δεν καταχωρήθηκαν • Τα πάγια που αγοράστηκαν καταχωρήθηκαν στα βιβλία της εταιρείας ως έξοδο <p>2. Το έξοδο απομείωσης περιόδου (οι αποσβέσεις) είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • υπολογισμένο με λάθος ποσοστό από αυτό που ορίζει ο Νόμος και τα ΔΛΠ ή χρησιμοποιείται λάθος μεθοδολογία για τον υπολογισμό του • καταχωρήθηκε με λάθος ποσό στα βιβλία • δεν υπολογίστηκε για όλα τα πάγια
2	<p>Ελλοχεύει ο κίνδυνος τα αποθέματα να είναι λάθος καταγεγραμμένα στα βιβλία της εταιρείας σε σχέση με τα αποτελέσματα της φυσικής απογραφής. Τα αποθέματα ίσως δεν αποτιμήθηκαν κατάλληλα εξαιτίας :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ανακριβής αποτίμησης (λάθος τεχνική, λάθος μεθοδολογία, διαφορετική μεθοδολογία με την περσινή χρήση) - αρνητικά μικτά περιθώρια σε μερικά προϊόντα τα οποία η επιχείρηση μάλλον δεν τα αποτιμήσει με βάση την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία - ληγμένα προϊόντα, κατεστραμμένα τα οποία συμπεριλαμβάνονται στην αποθήκη
3	<p>Ο λογαριασμός απαιτήσεις και επισφαλείς απαιτήσεις είναι λάθος υπολογισμένος καθώς:</p> <ul style="list-style-type: none"> - είναι ελλιπής η λίστα των απαιτήσεων - μη ακριβής ageing analysis - ακατάλληλη μεθοδολογία
4	<p>Τα μετρητά και οι καταθέσεις στα βιβλία δεν είναι ισόποσα με αυτά που συμπεριλαμβάνονται στα extrait των τραπεζών και στις απαντήσεις των επιστολών από τις τράπεζες.</p>
5	<p>Τα δάνεια στα βιβλία της εταιρείας δεν συμφωνούν με τα extrait των τραπεζών, τις απαντήσεις των επιστολών από τις τράπεζες και τους όρους της σύμβασης δανεισμού.</p>
6	<p>Οι υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις είναι καταχωρημένες στα βιβλία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • για μισθώσεις που δεν υπάρχουν • όταν η οντότητα δεν έχει το νόμιμο τίτλο για τις μισθώσεις • σε λάθος ποσό.
7	<p>Τα υπόλοιπα των προμηθευτών δεν είναι ορθά καταχωρημένα στα βιβλία της εταιρείας</p>
8	<p>Ο αναβαλλόμενος φόρος/φόρος εισοδήματος είναι μη ορθός επειδή:</p> <ul style="list-style-type: none"> - υπάρχουν μαθηματικά λάθη σε υπολογισμούς - διαφορά μεταξύ φορολογικής και λογιστικής πολιτικής

	- είναι υπολογισμένοι με λάθος tax rates - υπάρχουν μόνιμες διαφορές μεταξύ των χρεωστών και της εταιρείας
9	Τα δάνεια στα βιβλία της εταιρείας δεν συμφωνούν με τα extrait των τραπεζών, τις απαντήσεις των επιστολών από τις τράπεζες και τους όρους της σύμβασης δανεισμού.
10	Τα δάνεια στα βιβλία της εταιρείας δεν συμφωνούν με τα extrait των τραπεζών, τις απαντήσεις των επιστολών από τις τράπεζες και τους όρους της σύμβασης δανεισμού.
11	Κίνδυνος(υποθετικός) σχετικά με απάτη στην αναγνώριση των εσόδων, αξιολόγηση των εσόδων και στις συναλλαγές που σχετίζονται με τα έσοδα. Τα τεκμήρια είναι απαραίτητα ώστε να βεβαιωθεί ότι δεν υπάρχει κίνδυνος απάτης στο κονδύλιο έσοδα.
12	1) Οι εγγραφές του κόστους πωληθέντων δεν αντανakλούν το πραγματικό ποσό της οντότητας καθώς οι συναλλαγές και τα γεγονότα που καταχωρήθηκαν στα βιβλία είτε δεν συνέβησαν ή δεν αφορούν την οντότητα. 2) Οι συναλλαγές του κόστους πωληθέντων δεν έχουν καταχωρηθεί κατάλληλα στα βιβλία της εταιρείας και δεν εμφανίζονται σωστά στις οικονομικές καταστάσεις επειδή οι συναλλαγές του κόστους πωληθέντων και τα γεγονότα έχουν καταχωρηθεί σε μη ορθή λογιστική περίοδο.
13	Οι εγγραφές της μισθοδοσίας, συμπεριλαμβανομένου των πληροφοριών που σχετίζονται με τη μισθοδοσία(μπόνους, φόροι, παρακρατήσεις) δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές λειτουργίες της επιχείρησης επειδή οι συναλλαγές και τα γεγονότα είτε δεν πραγματοποιήθηκαν είτε δεν αφορούν την οντότητα.

Πίνακας 6. Αριθμοδείκτες

<i>Αριθμοδείκτες</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
Ημέρες Ανακύκλωσης Αποθεμάτων	242,33	201,44
Ημέρες Είσπραξης Απαιτήσεων από Πελάτες	228,99	239,72
Ημέρες Πληρωμής Υποχρεώσεων προς Προμηθευτές	158,42	135,26
Δείκτης Γενικής Ρευστότητας	1,10	1,28
Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας	0,62	0,80
Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια	1,67	1,60
Τραπεζικά Δάνεια προς Ίδια Κεφάλαια	0,95	0,98
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity)	1,53	1,59

Διάγραμμα 3 Διάγραμμα Ratios(1)

Διάγραμμα 4 Διάγραμμα Ratios(2)

Κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών εκτίμησης κινδύνου όπως απαιτείται από το ISA 315 (Αναθεωρημένο), ο ελεγκτής εξετάζει εάν υπάρχουν γεγονότα ή συνθήκες που ενδέχεται να θέσουν σε αμφισβήτηση την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Κατ'αυτόν τον τρόπο, ο ελεγκτής πρέπει να καθορίσει κατά πόσον η διοίκηση έχει ήδη προβεί σε προκαταρκτική εκτίμηση της ικανότητας της οντότητας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα και: (Αναφ.: Παρ. Α3-Α6).

α) Σε περίπτωση που έχει πραγματοποιηθεί μια τέτοια εκτίμηση, ο ελεγκτής συζητά την αξιολόγηση με τη διοίκηση και προσδιορίζει κατά πόσο η διοίκηση έχει εντοπίσει συμβάντα ή όρους που, μεμονωμένα ή συλλογικά, ενδέχεται να θέσουν σε σοβαρή αμφισβήτηση την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως λειτουργία και, εάν έτσι, τα σχέδια της διοίκησης να τα αντιμετωπίσουν. ή

β) Εάν η εκτίμηση αυτή δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη, ο ελεγκτής θα συζητήσει με τη διοίκηση τη βάση για την προβλεπόμενη χρήση της βάσης λογιστικής της συνέχισης της δραστηριότητας και θα ενημερώσει τη διοίκηση εάν υπάρχουν γεγονότα ή συνθήκες που, μεμονωμένα ή συλλογικά, αμφισβόλια για την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Ο ελεγκτής πρέπει να παραμείνει σε εγρήγορση καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου για ελεγκτικά τεκμήρια γεγονότων ή συνθηκών που ενδέχεται να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

Στη συγκεκριμένη ποιοτική έρευνα που διενεργήθηκε δεν τίθεται θέμα που θέτει σε σοβαρή αμφισβήτηση την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως λειτουργία, καθώς οι αριθμοδείκτες και τα κονδύλια δείχνουν θετικά και βελτιωμένα σε σχέση με τη προηγούμενη χρήση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ανακεφαλαιώνοντας, πρέπει να τονιστεί ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζει η αναλυτική επισκόπηση στον σχεδιασμό του ελέγχου, λόγω του ότι η ορθή και αποτελεσματική σύγκριση και ανάλυση των στοιχείων της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης και της Κατάστασης Αποτελεσμάτων είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την εύρυθμη λειτουργία, καθώς και την ανάπτυξη της Εταιρείας. Για τον λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο και εξετάστηκαν τα κονδύλια που εμφανίζουν μεγάλες μεταβολές ή είναι σημαντικά από τη φύση τους όπως τα έσοδα τα οποία είναι συσχετισμένα με την απάτη. Στη συνέχεια ορίστηκαν οι κίνδυνοι που πιθανόν να υπάρχουν και τέθηκαν υπό έλεγχο για να επιβεβαιωθούν οι ισχυρισμοί της Διοίκησης. Οι ελεγκτικοί στόχοι προκύπτουν με άμεση αναφορά στους ισχυρισμούς της διοίκησης. Η όλη προσπάθεια του ελεγκτή οργανώνεται γύρω από αυτούς τους ισχυρισμούς και συγκεκριμένα μέσω των ελεγκτικών διαδικασιών, συγκεντρώνει ελεγκτικά τεκμήρια για να επιβεβαιώσει ή να απορρίψει τους παραπάνω ισχυρισμούς της διοίκησης που αφορούν συναλλαγές, υπόλοιπα λογαριασμών στο τέλος της περιόδου και γνωστοποιήσεις.

Στην παρούσα εργασία αρχικά ορίστηκαν οι έννοιες και οι διαδικασίες γύρω από τον εξωτερικό έλεγχο και τη χρηματοοικονομική ανάλυση, έγινε ανάλυση των κονδυλίων και των κινδύνων που πιθανό να υφίστανται. Από την ποιοτική έρευνα παρουσιάστηκε σημαντική βελτίωση στα αποτελέσματα, στους αριθμοδείκτες και στα κονδύλια του Ισολογισμού. Επιπρόσθετα, από την εργασία φάνηκε ότι δεν κρίνεται θέμα «Συνέχισης Δραστηριότητας», πιο αναλυτικά από την ανάλυση φάνηκε ότι οι υποχρεώσεις δεν ξεπερνάν το ενεργητικό της Εταιρίας για την ελεγχόμενη χρήση, επίσης δεν υπάρχουν αρνητικά ίδια κεφάλαια, ακόμη η εταιρία αποπληρώνει τα δάνεια της και τις κοινωνικές εισφορές, συνυπολογίζεται ότι η Εταιρία δεν καταγράφει στο ιστορικό της καμία απάτη και κανένα λάθος που να θεωρείται ως απειλή στην για τη συνέχιση της δραστηριότητας. Επιπλέον, όσον αφορά το ζήτημα της συνέχισης της δραστηριότητας βεβαιώθηκε ότι δεν υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες (όπως κρατικές παρεμβάσεις, μείωση ζήτησης προϊόντος, δημοσιεύσεις στο τύπο κλπ) που να απειλούν τη πορεία της Εταιρίας. Συμπεραίνεται ότι ο εξωτερικός έλεγχος συνίσταται στον έλεγχο των προς δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης, για την εξακρίβωση της αξιοπιστίας, της αντικειμενικότητας

και της εγκυρότητας τους. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών αλλά και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων για την επιβίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Από όλες τις παραπάνω προσεγγίσεις καθίσταται προφανές ότι ο εξωτερικός έλεγχος έχει εξέχουσα σημασία για την επιβίωση των οικονομικών οντοτήτων. .

Στόχος σε επόμενη μελέτη να γίνει προσομοίωση του ελέγχου στην παραπάνω μελέτη για κάθε κίνδυνο, ώστε να απορριφθεί η πιθανότητα κινδύνου, καθώς επίσης να δημιουργηθούν αναλυτικές διαδικασίες κατά την ολοκλήρωση του ελέγχου.

«Στόχος του ελεγκτή είναι να σχεδιάζει και να εκτελεί ελεγκτικές διαδικασίες προκειμένου να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια επί των οποίων θα βασισθεί η γνώμη του», όπως αναφέρει ο Στάθης Στέφας (2013)

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, ο ελεγκτής είναι απαραίτητο να διενεργεί:

- Διαδικασίες εκτίμησης κινδύνου για τον εντοπισμό και την εκτίμηση κινδύνων ουσιώδους σφάλματος, στις οικονομικές καταστάσεις και στους ισχυρισμούς της διοίκησης –οι οποίες διαδικασίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν αναλυτικές διαδικασίες.
- Αναλυτικές διαδικασίες κατά την ολοκλήρωση του ελέγχου, προκειμένου να διαμορφώσει ένα γενικό συμπέρασμα εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι συνεπείς με την κατανόησή του για την οντότητα.

Τέλος, αποτελεί χωρίς καμία αμφισβήτηση γεγονός ότι οι εξελίξεις είναι συνεχείς, η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων και των οικονομικών οργανισμών, η ανάπτυξη και παγκοσμιοποίηση των αγορών και η ολοένα και περισσότερο αύξηση του αριθμού των εξαγορών και συγχωνεύσεων των επιχειρήσεων είναι μερικές από τις σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις. Με αυτά τα τεκταινόμενα στις αγορές, ο ρόλος της Ελεγκτικής αποκτά σημαντικό χαρακτήρα τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για τον δημόσιο τομέα. Σε αυτά τα πλαίσια ο εξωτερικός έλεγχος αποτελεί την ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, η οποία είναι σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού. Ο εξωτερικός έλεγχος βοηθά τον οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του, προσφέροντας μια επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των κινδύνων και των διαδικασιών. Με την επιβολή μιας συστηματικής και πειθαρχημένης μεθόδου αποτίμησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της διοίκησης και του ελέγχου, συμβάλλει στην επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της ελεγχόμενης επιχείρησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Νεγκάκης Ι. Χ. (2015), *Διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς - Ειδικά Θέματα*, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

Νεγκάκης Ι. Χ. (2015), *Διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς Θεωρία και Πρακτικές*, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

Νεγκάκης Ι. , Ταχυνάκης Π.(2017) , *Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου*, Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

Κάντζος κ. (2002), *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, εκδόσεις Interlocks, Αθήνα.

Λουμιώτης, Β. και Τζίφας, Β. (2012), *Βασικές Οδηγίες Εφαρμογής Διεθνών Προτύπων Ελέγχου (ΔΠΕ)*, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., σελ. 42-98

Καραμάνης, Κ. (2008), *Σύγχρονη Ελεγκτική*, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Εταιρείας Αξιοποιήσεως και Διαχειρίσεως της Περιουσίας του ΟΠΑ, σελ. 307

Λουμιώτης Β. (2006), *Αρχές και Μέθοδοι Ελεγκτική*, Σημειώσεις Ινστιτούτου Εκπαίδευσης Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

Πολυμένης Β.(2013), *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Ανάλυση*, Σοφία ΑΕ Εκδόσεις

Ξενόγλωσση Αρθρογραφία

Evans S., (2011), *Vultures and voyeurs*, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol. 24

Grove H., Basilico E., (2011), *Major Financial Reporting Frauds of the 21st Century: Corporate Governance and Risk Lessons Learned*, Journal of Forensic & Investigative Accounting, Vol. 3

Lennox, C., & Pittman, J. (2010), *Auditing the auditors: Evidence on the PCAOB's inspections of audit firms*. Journal of Accounting and Economics, 49(1-2): 84-103,

Salehi M. Mahadevaswamy G.H. (2008) *Audit expectation Gap in Audit Responsibilities* International Journal of Business and Management . Vol.3

Duska R., (2005), *The Good Auditor - Skeptic or Wealth Accumulator? Ethical Lessons Learned from the Arthur Andersen Debacle*, Journal of Business Ethics, pp. 17-29

Pulliam S., Solomon D., (2002), *Uncooking the Books—How Three Unlikely Sleuths Discovered Fraud at WorldCom*, Wall Street Journal

Hemraj M. B., (2001), *Guarding the Company against Dishonest Employees*, Journal of Financial Crime, Vol. 9, pp.90 - 95

Armstrong C. S., Barth M. E., Jagolinzer A. D. and Riedl E. J. (2008), *Market reaction to the adoption of IFRS in Europe*, Harvard business school.

Amir E., Kirschenheiter M. and Willard K. (1997), *The Valuation of Deferred Taxes*, Contemporary Accounting Research, Vol. 14, pp 597-622.

Burgstahler D. and Dichev I. (1997), *Earnings management to avoid earnings decreases and loses*, Journal of Accounting and Economics, Vol. 24, pp 99-126.

Blundell-Wignall A. and Atkinson P. (2010), *Thinking beyond basel III: Necessary solutions for capital and liquidity*, OECD journal: Financial Market Trends

Chludek A. K. (2010), *Perceived versus Actual Cash Flow Implications of Deferred Taxes - An Analysis of Value Relevance and Reversal under IFRS*, Journal of International Accounting Research, Vol. 10, pp 1-25.

Daske H., Hail L., Leuz C. and Verdi R. S. (2008), *Mandatory IFRS Reporting Around the World: Early evidence on the Economic Consequences*, ECGI - Finance Working Paper No. 198/2008.

Chang C., Herbohn K. and Tutticci I. (2009), *Market's perception of deferred tax accruals*, Accounting and Finance, Vol. 49, pp 645-673.

Donna L. S. and Sidney J G. (1999), *How wide is the gap between IASC and U.S. GAAP? impact of the IASC comparability project and recent international developments*, Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, Vol. 8, pp 133-164.

Hakura D. S. and Cosimano T. F. (2011), *Bank Behaviour in Response to Basel III: A Cross-Country Analysis*, IMF working papers, working paper No. 11/119.

Horton J., Serafeim G. and Serafeim I. (2012), *Does Mandatory IFRS Adoption Improve the Information Environment?*, Contemporary Accounting Research, Vol. 30, pp 388-423.

Holland K. and Jackson R. H. G. (2003), *Earnings management and deferred tax*, Accounting and Business Research, Vol. 34, pp 101-123.

Repullo R. and Saurina J. (2011), *The countercyclical Capital Buffer of Basel III: A Critical Assessment*, CEMFI working papers.

Scholes M. S., Wilson G. P. and Wolfson M. A. (1990), *Tax planning, Regulatory Capital Planning, and Financial Reporting Strategy for Commercial Banks*, The Review of Financial Studies.

Skinner D. J. (2008), *The rise of deferred tax assets in Japan: The role of deferred tax accounting in the Japanese banking crisis*, Journal of Accounting and Economics, Vol. 46, pp 218-239.

Slovik P. and Cournede B. (2011), *Macroeconomic impact of Basel III*, OECD Economics Department Working Papers.

Soderstrom N. S. and Jialin Sun K. (2008), *IFRS Adoption and Accounting Quality: A review*, European Accounting Review, Vol. 16, pp 675-702.

Yip R. and Young D. (2012), *Does Mandatory IFRS Adoption Improve Information Comparability?*, The accounting Review, Vol. 87, pp 1767-1789.

Khaled Samaha, Mohamed Hegazy, (2010) *Μια εμπειρική έρευνα σχετικά με τη χρήση των αναλυτικών διαδικασιών του ISA 520 μεταξύ των Big 4 και των 4 μεγάλων εταιρειών ελέγχου στην Αίγυπτο*, Managerial Auditing Journal, Vol. 25 Τεύχος: 9, σελ.882-911,

American Accounting Association (1971), *A Statement of Basic Accounting Concepts*, Sarasota, Florida

Porter, B., Simon, J. & Hatherly, D. (2003), *Principles of External Auditing*, 2nd Edition, John Wiley and Sons, LTD. p.208-209

Evans S., (2011), *Vultures and voyeurs*, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol. 24

Grove H., Basilico E., (2011), *Major Financial Reporting Frauds of the 21st Century: Corporate Governance and Risk Lessons Learned*, Journal of Forensic & Investigative Accounting, Vol. 3
Lennox, C., & Pittman, J. (2010). *Auditing the auditors: Evidence on the PCAOB's inspections of audit firms*. Journal of Accounting and Economics, 49(1-2): 84-103,

Salehi M. Mahadevaswamy G.H. (2008) *Audit expectation Gap in Audit Responsibilities - International Journal of Business and Management* . Vol.3

Duska R., (2005), *The Good Auditor - Skeptic or Wealth Accumulator? Ethical Lessons Learned from the Arthur Andersen Debacle*, Journal of Business Ethics, pp. 17-29

Pulliam S., Solomon D., (2002), *Uncooking the Books—How Three Unlikely Sleuths Discovered Fraud at WorldCom*, Wall Street Journal

Hemraj M. B., (2001), *Guarding the Company against Dishonest Employees*, Journal of Financial Crime, Vol. 9, pp.90 - 95

Dan Sanderland. (2017) *Πολυεθνικοί Έλεγχοι Ομίλου: Προβλήματα που αντιμετωπίζει η Πρακτική και Ευκαιρίες για Έρευνα*. Εκδόσεις: Ένα περιοδικό πρακτικής και θεωρίας 36: 3, 159-183

Jeff P. Boone, Inder K. Khurana και K. K. Raman. (2017) *Χωριακός ανταγωνισμός στις τοπικές αγορές ελέγχου και το Fallout στην Deloitte από την PCAOB 2007*. Εκδόσεις: Ένα Περιοδικό της Πρακτικής & Θεωρίας 36: 2, 1-19.

Junxiong Fang, Gerald J. Lobo, Yinqi Zhang και Yuping Zhao. (2018) *Έλεγχος συναλλαγών συνδεδεμένων μερών: Στοιχεία από γνωμοδοτήσεις ελέγχου και αναδιατυπώσεις*. Εκδόσεις: Ένα περιοδικό πρακτικής και θεωρίας 37: 2, 73-106.

Khaled Samaha, Mohamed Hegazy, (2010) *Μια εμπειρική έρευνα σχετικά με τη χρήση των αναλυτικών διαδικασιών του ISA 520" μεταξύ των Big 4 και των 4 μεγάλων εταιρειών ελέγχου στην Αίγυπτο"*, Managerial Auditing Journal, Vol. 25 Τεύχος: 9, σελ.882-911

Lajos Zager, Sanja Sever Malis, Ana Novak, *The Role and Responsibility of Auditors in Prevention and Detection of Fraudulent Financial Reporting*, Procedia Economics and Finance 39 (2016) 693 – 700

Ηλεκτρονική

ΔΠΕ, Διαθέσιμο στο : <https://www.iasplus.com>

BIS, Διαθέσιμο στο: <https://www.bis.org>

Investopedia (2016), Διαθέσιμο στο : <http://www.investopedia.com>

Τράπεζα της Ελλάδος (2018), Διαθέσιμο στο : <http://www.bankofgreece.gr>

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Διαθέσιμο στο: <https://www.ecb.europa.eu>

Accountancy Greece, Διαθέσιμο στο: www.accountancygreece.gr

Google Scholar, Διαθέσιμο στο: <http://scholar.google.gr>